

Minden hamisítások ellen tiltakozunk, s az ivergek körülírását szives figyelembe venni kérjük.

Az általános kedveléssel orvosilag jóváhagyott s megvizsgált **stájer növénynedv** mell- és tüdőbetegek számára.

Egy üveg ára 88 krajczár ausztriai érték. **Engelhofer izom- és idegessentiája.** Egy üveg ára 1 forint ausztr. érték.

Dr. Krombholz gyomor-liqueurje. Egy üveg ára 52 krajczár ausztr. érték. **Dr. Brunn szájvize (Stomaton).** Egy üveg ára 88 krajczár ausztr. érték.

Folyvást egészen friss és legjobb minőségben kaphatók:

PESTEN Török József, gyógyszerész király-utca 7-ik szám alatt, — Ebenführer A., Gyndele G., Gindrich J., Hausner F. L., Höfler unokái, Kindl és Fröhwrth, Köhler E., König N., Oszeckzy és Schiesler, Reitszám Ferencz, Szemes Eduárd, Tobisch C., Tunner J., Vaghy K., Weiss Fl. uraknál. **BUDAN** Bakacs Lajos udvari gyógyszerész, Boór C., Brunner G. F., Steden J., Prohaska és Schwarzmayr uraknál.

A valódi stájer növénynedv egyedül készítője **Purgleitner J.** Gréezben kéri, hogy készítménye a kereskedésben ugyanezen nevezet alatt előforduló gyártmányokkal fel ne cseréltesék. — Továbbá:

- Alsó-Lendván:** Kiss A. **Aradon:** Tones és Freiberger. **Aszódon:** Hannisch A. **Apatinban:** Wény M., Weidinger S. **Aranyos-Maróthon:** Samassa J. B. **Almásban:** Beck K. **Baanban:** Sabinnoszy J. **Bajan:** Stern K. és Dietel és Michitsch St., Horzfeld fia. **Beregszászon:** Buzáth gy. **Berettyó-Ufaluban:** Savretti J. gysz. **Bezdan:** Schulz E. J. **Beszterce-Bányán:** Sztraka S. **Besztercezen:** Kelp és társa, Dietrich és Feischoer. **Blalán:** Kraus J. **Bonyhádon:** Beck J., Schanta J. B. **B-Gyarmaton:** Sippler testvérek. **Brassóban:** Jekelius gyógyszerész. **Csacszán:** Eichwald M. **Debreczenben:** Rothschnock Kolbenberger E., Nemetz J., Czának J., Papp G., Borsoy. **Deesen:** Szathmáry K. **Dévan:** Buchler A., Ötvös. **Diakovárról:** Bosniakovich. **D-Földvártól:** Timmer K. **Esztergomban:** Bierbrauer. **Egerben:** Weszely gysz. **Eperjesen:** Zsembory J., Papp G. S. **Eszéken:** Deszathy S., Argyirovich G. és Károlyovitch gyógyszer. **Fegyvárháza:** Hunyady I. **Fiumében:** Rigotti. **Fogarason:** Schranz G. **Fehértomplomban:** Joannovics és Boschits. **Fehértomplom (Bánátsban):** Schmitz G. **Fehértomplom (Erdélyben):** Barbulovics D. **Galanthán:** Wallandt Tód. **Göngyösön:** Koczánovich. **Gyulan:** Császár K. **Győröttl:** Horgessell A. **Hadersdorfbán:** Martinié. **Hradison:** Beil J., Grigir F. **Högyészen:** Rausz St. öv. **Hollitsón:** Mühlbauer. **Hold-Mező-Vásárhelyen:** Wagner. **Iglón:** Inderka. **Jassyban:** Immervoll J. E., Schoidler. **Köszegen:** Küttl és Strehle. **Kolozsvártól:** Kozak E. **Kaposvártól:** Kohn J. **Karancsbesen:** Stojesevics. **Kassán:** Novelly A. **Késmárkon:** Szopko K. N. **Késkemetén:** Gallé gysz., Handl, Milhofer. **Keszthelyen:** Singer testv. **Kis-Czell:** Brunner G. **Komáromban:** Grötschlgy., Ziegler A. és fia. **Körmöcz-Bányán:** Nentsek J. **Kostelniceán:** Radakovics M. **Léván:** Bolemann Ede. **Lugoson:** Popovicza D., Weisz testv., Schiessler A. **Makón:** Osovsky S. **Martonvásáron:** Pinter J. E. **Miskolczen:** Bisszorményi, Spuller J. A. **Mitrovicán:** Kerstonovits. **Mohácson:** Kögl A. **M-Ovártól:** Koller Alajos. **Maros-Vasárhelyen:** Fogarasi D. **N-Abonyban:** Lukacz. **N-Beskeréken:** Pyrra D., Danilovics G., Wegling és Herschani, Schlesinger G. **N-Bányán:** Pap. **N-Kanizsán:** Fábán öv., Zerkovich W. A. **Nagy-Károlyban:** Alex. Sasger. **N-Kikindán:** Schanner. **Nyitra:** Nirit gysz. **Nyitregyházán:** Grünfeld J. és Forgács G. **N-Szombaton:** Keszely J. és Panthotes. **Nagyváradon:** Kiss S., Rössler J. K. és Rosenthal A. **Oraviczán:** Pintinger J. **Oroszházán:** Székány Istv. **Palánkán:** Karvázy A. **Pakson:** Florián J. **Pancsován:** Huber J., Krancsevics P., Joannovics D. U., Joannovics J. B. és Kresadinacz M. **Papán:** Bermüller S. **Péterváradon:** Nagy Ign., Andros Ferencz. **Pozsonyban:** Schneeberger és Heimrich, Fisztory. **Pécsétl:** Berger C., Fucher G., Rech W., Lakich F., Obekta S. **Püspök-Ladányban:** Haagen Alajos. **Rozsnyón:** Pleymann A., Madaras G. **Rimaszombatban:** Kretschmar. **Rumán:** Bogdánovich J. **Sasváron:** Múke gysz. **Selmeczbányán:** Dimák J. E. **Sellyén:** Weigl József. **Sentesen:** Eiszdörfer G. és Prohaska J. **Szegszárdon:** Mihék J. és Mihék N. J., Stern M., Noviter A. **Szepsí-Sz-Györgyön:** Vitályos B. **Szegeden:** Hauer A. és Lansovits, Mészáros Pál. **Szolnokon:** Scheftsik Istv. **Szabodkán:** Reiserer A. S. **Szebenben:** Zöhrer J. F. **Szécsényen:** Schönberg A. **Szegváron:** Misselbacher. **Sz-Kereszten:** Detony V. **Sopronban:** Voga, Eder és Rupprecht J. **Szigetvároztól:** Grünhuth M. **Sziszeken:** Pokorny F. **Szombathelyen:** Pillich és Albrecht F. R. **Sz-Fehérvártól:** Légmán A. **Sz-Györgyön:** Kartin Fer. **Sümegyen:** Hirschler N. **S-Somlyón:** Ruszka Ign. **Tapolczán:** Frisch József. **Tapolcsánban:** Kalaba C. A. **Temesvártól:** Jeney és Solquir, Hain, Schidlo F., Fakner Károly. **Tatan:** Nirit gysz. **Trencsénben:** Kulka J. **T-Kanizsán:** Firigyházy P. **Ujvideken:** Vidasits J. L., Milletits N. **Ujbányán:** Hamel G. **Uj-Verbaszon:** Singer H. **Verőcezen:** Doma. **Versezen:** Kamap E., Obradovics, Fuchs János, Blum J., Joannovics J. P. **Veszprémben:** Frömmel H. **Vácson:** Bodendorfer J. **Vukovártól:** Stanits Th. Markovits B. **Zomborban:** Weisz J. és Popits István, Falcione, Heindhofer R., Csarsch C. **Zimonyban:** Trechtlik, Joannovics és Petrovics. **Z-Egerszegen:** Handler I. 865 (8-12)

A stájer növénynedv fehér üvegekben árultatik, s felülről kupalakban végződik, s ólmezzel, melyen (valamint az üvegekben) „Apothek zum Hirschen in Gratz“ és J. P. A. nyomat szemlélhető, jól elzárva, — különben függvényekkel s a készítő saját neve aláírásával vannak ellátva.

Kiadó-tulajdonos **Heckenast Gusztáv.** — Nyomatott saját nyomdájában Pesten, 1865 (egyetem-utca 4-ik szám alatt).

Mi a nők legfőbb disze?

Kétségenkívül a szép, tiszta arc. Kiktől a természet e díszet megtagadta, semmivel se szerezhetik meg oly könnyen, mint a

LILIACEE PARISIENNE

szépitő-szer használatát által. Ezen szer rövid idő alatt a bőrt nemcsak szeplőtől, májfoltoktól stb. megtisztítja, hanem az arcnak fiatal frissességét, éleveséget és élénk rugalmasságot is kölcsönöz. — Angol- és Franciaország legmagasabb köreiben használatba lett, s nevezetesen az arcnak az a bámulatos frissége, tisztasága, mely Angolországban az idegent meglepi, igen sok esetben a Liliacee Parisienne használatának köszönhető.

Egy tégely, mely 8-10 hetig is eltart, elegendő a legszebb és legtisztább arczob előhozására.

Egy tégely ára használati utasítással 3 ft. Pakoláért 20 kr. **Főrahely PESTEN: Pórh Ferenczél,** váci-utca, „aranygyűrűhez“, hová kéretnek a kereskedő urak intézni megrendeléseiket. **Rakhelyek Pesten: Lueff M., Vértessé S.** illatszerek-kereskedések, — **Thallmayer A.** és társa, — **Molnár J.** váci-utca 20-ik szám alatt. 975 (1-12)

Van szerencsém a t. cz. gazdaközönséggel, malomtulajdonosokkal s technikai vállalatok birtokosaival ezennel tiszteltet tudatni, hogy szállítható

GŐZGÉPEIM

HEKSCH SÁNDOR F.

urra ruházatom át, Pesten, két-sas-utca 12-dik szám alatt. Ezen gépek nagyon kevés tórt foglalnak el, és egészen felszerelve küldetnek szét, s így mindjárt a megérkezéskor használatba vehetők. Rajzok és árszabályok kívánatra ügynökségem által ingyent és bérmentesítve szolgáltatnak ki. Számos megrendelés reményében — a legbiztosabb és legértelmesebb ajánlom magamat.

Brevet L. Rue Chastillon X. arrondissement, Paris. 977 (1-3)

SONNENFELD JÓZSEF

Nagyváradon, sas-utca 4-ik sz. alatti házában, ajánlja nagy és dúsan felszerelt

porcellán- és üvegáru-tárát

a legújantóbb ár és pontos kiszolgáltatás mellett. A bel- és külföldi legjelesebb gyárakkal levő összeköttetésben, oly helyzetben vagyok, miként tisztelt veömnek a fentebbi áruknak minőségére ugy, mint árára a legújantóbb feltételeket szabhatom, s a házi felszerelvények, tégel, kávé, tea, ivó- (üveg-) és mosdó-készletek, valamint ezek egyes részét, nemkülönben vendéglők- és kávéházakban szükséges tiszteletbe való, miről bárki meggyőződést szerezhet magának, ha üzletemet az ezennel kikért látogatással tisztelt meg. Minden alaku és minőségű porcellán árukat megrendelések elfogadtatnak és azonnal legjobban fogantatba vétetnek. Egyszerűsággal ajánlom ugyanazon házban levő, évek óta fennálló tartalom-dús mindenkor jól berendezett

díszmü- és nürnbergi árutáramat. Nagyvárad, február havában 1865. **SONNENFELD JÓZSEF.** 968 (3-5)

Már csak rövid ideig tart

az abbahagyott gróf HARRACH-féle janowitzi, morvaországi és starkenbachi csehországi vászongyárból való **vásznak, asztalneműek és zsebkendők végképeni eladása,** uj árszállítás mellett, 35-40% elengedéssel.

A vászon valódiságaért s hibátlanságaért és igazi mértékért kezdek.

1 vég 30 rófós vászon ára most csak 9/4, 12, 14, 16, 17-19 ft. 1 vég 42 rófós vászon ára most csak 15, 18, 20, 22-25 forint. 1 tuczat fehérvászon- és czer-na-batizstkendő ára, most csak 1 ft. 90 kr., 3, 4, 5, 8, 10-12 ft. a legfinomabb. Törülköző-kendő, szines vászon-kendő, asztal-kendő tuczta — 1 asztal-készlet (1 tuczatos 6 asztalkendővel) csak 6, 8-18 ft. Továbbá a mi híres vászon-készítményünk, mely Magyarországon legjobb és hamisítatlannak van elismerve, s a főúraságok és a papáság által annyira kedvelt 60 és 54 rófós (kézi fonatu) vászon ára csak 25, 30, 35, 40, 50-60 ft.; az ugynevezett batizst-szövetek ára csak 65, 75-90 ft., a melyekből ezelőtt egy vég ára 150 ft. volt. Levélbeli megbízásokat, melyeket az igazgatóság a pénz előleges beküldése vagy postai utánvét mellett a legteljesebben teljesít és bármely vidékre elküld, — kéri ekként czimezni:

„An den Leinenwaaren-Ausverkauf, Freieung, Bank-Bazar, neben dem gräflich Harrach'schen Palais in Wien.“ 969 (2-6)

Pest, február 26-án 1865.

Előfizetési feltételek 1865-dik évre: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft. Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokhoz illetoleg, 1863. november 1-től kezdve: Egy, négyeszer használt peti sor ára, vagy annak helye egyszeri ígatásnál 10 kr.; háromszor- vagy többször ígatásnál csak 7 kr. számítottak. — Külföldre névre kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad, Hamburg és Altonában: Haasenstein és Vogler. — M. Frankfurtban: Otto Mollien és Jaeger könyvkereskedés; Bécsben: Oppelik Alajos. — és Pesten: a kertész-gazdálkodási ügynökség is. József-ér, 14. sz. a. Bélyeg-díj, külön minden ígatás után 30 ujkr.

A Máriaassyak ősi fészke Markuskfalván.

A „markusfalusi és batizfalvi Máriaassya“ család ősi birtoka, Markuskfalva (Marksdorf, villa Marci, Markusovecz) Szepesmegye délkeleti részében, a Hernád balpartján, az élénk forgalmú Igló város tözsomszédóságában fekszik. Lakosai tótok, foglalkozásukra nézve szántóvetők s bányászok; ez utóbbiak a Markuskfalva közelében elterülő kotterbachi terjedelmes, s magánosok birtokában levő bányákban foglalkoznak, hol a bányászati tárgya ezüst, réz és higany.

A helység egyike a megye szebb falvainak, számos urilakkal szegélyezett legkiválóbb a Máriaassya-család kastélya, melynek jelen birtokosa Máriaassya Ferencz. — E kastély az épületen levő felirat és fenmaradt okmányok szerint, a 16-dik század végén épült; mult század végével több változás történt rajta, mig mai díszes alakját nyerte. Az 1831. felsőmagyarországi pórzendülés ide is elhatván, ez alkalommal a kastélyban többféle pusztítás történt. — A kastély jelen birtokosa kegyelettel őrzi a mult időkbeli maradt emlékeket, ilyen Tököli István (Tököli Imre atyjának) életnagyságu arczképe, melyet Tököli István, a Máriaassyak egyik ősenek ajándékozott, ilyen továbbá XII. Károly svéd király nagy mellképe, melyet maga Károly küldött át a Máriaassyaknak, köszönete jeléül, hogy őt 1714-ben Törökországból Stralsundba történt menekülése

Ezen utóbbi okmányban nevezett Markus későbbi okmányokban mint „Magnus Comes de Scepus“ van megnevezve, s ennek fia ismét Markus, mint „Comes de Botyz“ jó elő, kinek IV-dik Béla király, azért mert ő volt megvívója a hirnek, hogy fia István, a későbbi király, a cseh király elleni hadjárat alkalmával életben maradt, a Kárpátok tövében elterülő rengeteg erdőseget, — a mai Batizfalvát — adományozta. E két Markus utáni időkben, jó elő az okmányokban Markuskfalva nevezete, de mindig hozzátéve előbbi nevezete is, t. i. „Villa Marci seu Sz. Miháljúr seu villa Michaelis.“

A Máriaassyak ősi fészke Markuskfalván. (Myskowsky rajza után).

okmányból tünik ki, a hely azonossága. *) de tét, s a szénégetőt Botyznak nevezi, már pedig

*) Szent László okmányja így hangzik: „Nos Ladislaus Dei gratia Rex Hungariae memoriae commendandis significamus, quibus expedit universis, quod nos Nicolaus filio Nicolai, ad petitionem et instantiam ejusdem, in suis possessionibus et maxime pro utilitate et commodo regni nostri castrum concessimus construendum. Ita tamen ut de ipso Castro mala committere non praesumat. De Isula Cheque in festo Sancti Johannis Baptistae Anno Domini Incarnationis MXCV. — Imre király okmányában ez áll: — „quod

D. Joh Archieppus Strig. Marcum filium Gola de Zypso, qui fuit filius Nicolai et iste alterius Nicolai de Trub Leoheol (ex tribu Lehel) ad nos ubi Roma reditum maturasset, venientem praesentavit cum oratione, ut privilegia quae a S. Regibus recolendae Memoriae et Praedecessoribus nostris, super castro Szent-Miháljúr (Markuskfalva, hajdani nevezete) intra Platanum concessa. Praegestores ejus habuissent, sed casu sunt amissa, innovaremus et de Regia Plenitudine nostra confirmaremus“ etc.

dig ezen Botytról a nép száján forgó király-megmentésről, IV. Béla 1264-ben kelt adománylevelével legjobban világosít fel, a hol ez áll: „sed ecce Comes Botyz, filius Comitit Marci, fidelis noster, ad nos citis veniens gressibus et secundis, dixit ipsius D. Stefani filium nostrum dilectum, sanum esse et incolumem“ s tovább „propterea eximiae laetitiae bajulo, quendam silvam Chetene vocatam desertam, incultam penitus, et omnibus habitatoribus carentem, in Districtu Scepus sub Monte seu Alpe Tortol (Tátra) adjacentem etc. damus, donamus conferimus.“ — Ez okmány világos szavainál fogva, melyben Botyz többször mint Comes és filius Comitit Marci van megnevezve, — Botyz szénégető tulajdonsága meg van czafolva.

E régi család, jelenben katolikus és protestáns ágakra oszolva, Szepes-, Gömör-, Sáros- és Pestmegyében virágozik, s nem csekély számmal vannak azon Máriássyak, kik a közelmúltban és jelenben, a közügyek iránti buzgóságuk által, közbecsülést vívtak ki.

Pókainé.

(1575.)

Özvegyasszony ablakában
A mécs halvány fénye rezg...
Özvegyasszony egy-magában,
Gyémánt kapes bibliában
Bölingatva levelez. —

— Azt üzenté — János, Péter:
Még ma megjön mindenik —
Istenem, ha tán baj érte,
A szivem szakad meg érte! —
Már csak várom reggelig!

— Jó asszony, ne várj hiába:
Békes *) serge futva fut; —
S a szentpáli útközvetben,
Leveretve mind a ketten,
Foglalj estek a fiúk! — **)

— Fejedelmi palotában
Már törvényt ül Bátori...
Hallod, hallod, mit beszélnek? —
Ah mi borzasztó ítélet: —
Haljon a két Pókai! —

— És az asszony összerézzen,
Vére mind szivére fut...
— Gyorsan, gyorsan jó cselédem,
Kolosvárra még az éjen!...
Anyai sziv nem hazud! —

— Asszonyom, még nem mehatsz be, —
Alszik még a fejelem, —
Várj egy kis időt, — egy órát csak! —
— Nem, nem! — ilyet, hogy kívánhat? —
És erővel bemegegyen.

Mint az örült fut az ágyhoz
S felriasztja Báthorit...
— Nézzé, nézzé csak kegyelmed!
Veszve mindjárt a két gyermek, —
A vérpadra most viszik!

— Hogyha Isten hisz kegyelmed,
Hogyha szive, lelke van:
Adja vissza két árva magam,
S a bakók ha vért kívánnak,
Haljak inkább én magam.

— Gyöngye asszony, mit beszélés te? —
Példa kell, nem vér nekünk! —
És ezért ók halmi fognak! —
— Am ha kell — válaszs magadnak! —
Egnyek megkegyelmezünk!

— Boldog Isten! — együtt hordtam
Mind a kettőt szivemen!...
A nagyobb az apja képe, —
S a kisebbnek gyöngyebb élte,
Oly féltő kincs volt nekem!...

Melyik éjen, — melyik haljon...
János? — Péter? — nem lehet!
Vajda! — vissz'adom kegyelmed,
Haljon inkább mindkét gyermek,
S rá — öless meg engemet! —

*) Békési Gáspár.

*) Lásd Budai Lex. Báthori István és Békési Gáspár közt harcz. — I. B.

— Hallod-e, minő zsbongás
Hangzik át az ablakon? —
Pókainé! — majd elkésel...
Nézz csak oda!... János, Péter
Ott van már — a vérpadon!
— Boldog Isten! — mind a kettő!...
Haljon inkább a nagyobb!
S János a lépesőre térdelt...
— Mért nem adtam inkább Pétert? —
S haldokolva összerogy. Ilyés Báltint.

A jurátus-világból.

Novella.

Irta PÁLFFY ALBERT.
(Folytatás.)

V.

A válságos est megérkezett.

Kilencz óra tájban Szikra Pál uramból a legékesebb városi pillangó lett. Akaratlanul a tükrök elé állt, végig nézett s gyönyörködött saját uri természetét, melyet divatos fekete frakk, pantallón, fehér mellény és szalmaszínű keztüi fődött. Egészen idegen alakot látott maga előtt. Ő! a ki azt képzelte, csak akkor ur az ember, ha magyaros dolmány feszül derekán, oldaláról gyöngygyel kivarrt dohányzacskó fityeg, öblös pipáját kiveri a tenyerére, onnan a padlóra, nem gondolván vele, hogy szemetet csinál azzal a szobában.

Azonban homloka veritéke elarúlá, hogy kivették természetes eleméből. Sokszor hallotta, sőt olvasta is a „Regelő“-ben megjelent novellákban, mint reszket a tizenöt éves lány, ha bálba viszik, felöltöztetik, s egyszerre a kapu alá zördül a kocsi. Láttá a falun, mint akar a fiatal menyasszony, pirulásában föld alá bujni, a midőn a kontyos szomszédasszonyok, eskető után, vacsora végén, leveszik róla a pártát és főkötőt tesznek fejére. Őt is kerülgette egyszer a forró-heg, a midőn legatus korában először kellett a templomban papolni, s a midőn éppen legjobban magolná a prédikációját, egyszerre csak megkondult a szomszédban a nagy harang, híván az ájtatos népet isteni tiszteletre!

Azt mondják, hogy a kit akasztani visznek, már az uton magánkívül van; mindent félig lát, félig hall, s fülét csodálatos zsbongás hangja tölti be. Épen ily öntudatlanul mozgó lény volt Szikra Pál ifjuuram is, a midőn barátja karon ragadá, s az ebédelő-termen keresztül bevezeté Halberhuberné asszonyom ő nagysága fényes szalonjába! Beléptek.

A természetudomány azt tanítja, hogy minden test a föld középpontja felé gravitál, s ha nincs akadályozva, okvetlenül neki is indul ezen irányban. A szemérmes diákok azonban e pillanatban, inkább valami ellenállhatlan horizontális erő ragadá nyakok: maga sem tudta miként, de teste oly saját-szerű hajlamot érzett, kirohanni az ajtón, onnan leugrani az udvarra, az udvarról az utcára, a város végére, a mezőkre, a pusztákra, hogy meg sem állott volna a pocsjai vámos-hidig!

De hogy igazságosak legyünk iránta: nem azon gondolat bántotta őt, hogy ismeretlen körbe, szokatlan társaságba vitték, mert hiszen beszélték előtte, hogy a régibb időkben egy-egy juratust még József nádor udvari báljaiba is felelítették, s a mi pedig egyik kartársán megesett, arra a másik is készen lehetett: hanem a veszedelem abban állott, hogy oly szerepet kellett itt vinnie, a mire képessége teljességgel hiányzott.

Nem írjuk le: mint káprázott a szeme, a midőn az üveggolyó-lámpák, kargyertya-tartók, és csillárok sokaságát megpillan-

totta; mellőzzük, mint állott ott tüfökán, a midőn észrevette a nehéz selyembe öltözött mamák sokaságát, kik épen nem felbátorító tekintettel vizsgálák a belépőket; azt is csak mellékesen említjük, hogy a midőn a teremben egyszerre őt, hat gyönyörű szép fehér ruhás, hófehér karu, és meztelen nyaku kis-asszony defilozott el mellette, a jó fiu, ösztönyszerűleg kalapot akart emelni, s csak akkor vette észre, hogy újonuj czilinderét, mint más akarki is a szobában, kezében tartotta.

Szerencséjére, az efféléket már gyermekora óta megszokott barátja, mindaddig híven mellette maradt. Később karöltve sétálgatni kezdett vele a teremben, s egyszer csak egy nagy, majdnem földig érő állatútkör elé vették.

A juratus elpirult, hogy férfi léte, ennyi ember szemelőttára tükrözve tekintett. De a midőn saját magát ezen finom és divatos öltözetben megpillantá, hirtelen az ön-elégültség bizonyos nem szállta meg lelkét.

És barátja nem is czél nélkül tétette meg vele e körutat. Tapasztalásból tudta, mily felbátorító az, ha valaki kezdi észrevenni, hogy ő is épen olyan, mint más a társaságban. Az alak, a kit a tükrökben látunk, barátságos mosolyval figyelmeztet saját énünkre. A festész is akkor kiált fel először: *anch'io sono pittore*, a midőn művét a sok jeles között kiállitva megpillantja. Szikra Pál is, a midőn a tükrökben találkozott hű képmásával, azonnal több bátorságot és önbizalmat nyert, meggyőződén, hogy ő is csak olyan fiatal gavallér, mint a többi.

Átesvén így szerencsésen az első próbán, azonnal úgy vevé észre, mintha nem is volna oly tengersok lámpa, gyertya és csillár a szobában, s hogy a selyemruhába begyöngyölt mamák arcakéből néha egy meggzagodott szappanfesző neje, s nem mindig valami elkényeztetett grófnékat unatkozott vonása tűnik elő. A sétálgató leánykák is mindinkább földi lényekké változtak át; sejtteni lehetett, hogy ezek sem járnak otthon mindig ily felezifrázva, keztüis kezük, a legyező vagy kamélia-bokréta helyett, talán még a fókákanalat is megérinthetik. Szóval, Szikra Pál uram átlátta, hogy oly fiatal embernek, a ki Debreczenben elvégezte a just, s feljött Pestre a tekintetes kir. tábla hites jegyzőjének, épen semmi oka tulságosan szerénykedni, ha szerencsése akadt egy háromemeletes házzal bíró pesti polgárestélyében résztvenni.

A harmadik körut után a teremben, azt hitte, éjfélleg egészen otthonosnak érezheti magát, csak azon egy körülmény nyugtalanította, hogy német szón kívül semmi más hang nem üti meg füle dobját.

Tovább lépdeltek. Sándor jobbra-balra köszöntgetett az ismerős hölgyeknek, mely mozdulatát Palkó is tőle telhetőleg igyekezett utánozni. Megelégedéssel tapasztalta, hogy itt senki sem figyel rájuk különösen, hogy mások is vannak jelen elegenden, a kik a többieket nem ismerik.

Egyszerre azonban, a midőn a terem felső végéhez érnének, hirtelen összeborzad; hátán hideg borzolat iramlak végig, szeméjára eláll: épen mint a midőn az eliteltet leszállítják a szekérről, s megpillantja azon vörösre festett állványt, a szörnyű nyaktölt. A zongora állott ott tárványitva, még a fedele is végig fel volt peckelve, hogy egy árva hang se veszeszen el azokból, a mit a művész ujjai az érezhurokból elővarázsolandnak. A zongora mögött, közel az ablakhoz, egy kis asztalkán hatalmas rakás hangjegyek állott; a billentyük előtt kényelmes karszék kínálkozott; s hangjegy-támla két végén pazar fényt terjesztő gyertyák ragyogtak.

Szóval, csak az hiányzott, hogy a háznál oly kedvező hírbe hozott művész elfoglalja helyét, végig fusson nehányszor a billentyükön, s elverjen rajta egy oly darabot, mely az egész társaságot szünni nem akaró tapsokra ragadja.

Rögtön ismét oda lett minden önbizalma, melyet eddig lassankint összerézhetett. Kezdé tehát ugyancsak sürgetőleg és erőszakosan rángatni barátja karját, hogy minélelőbb távozzanak innen, a veszedelem nyit torkából, mielőtt észbe jutna valakinek, hogy az annyira dicsért művészt, a társaság gyönyörködtetésére, egy darab eljátszására fel-szólítsa.

— Micsoda? — sugá oda válaszul Sándor urfi, — hogy téged egy darab eljátszására szólítsanak? Csak képzelni az ily ndvariatságot a Halberhuber-családtól! Hiszen ez annyi volna, mint utonálló módjára kizsebelni a művészt, kit ezerezen tapsolnak meg a hangversenyen, a ki beszedi fáradságért a szép csomó bankótát: itt pedig még megmuzsikálnának, csak azért, hogy a vacsoráját megfizesse! — Barátom, másként kell itélned Halberhuber uram fényes uriházáról. Azaz: eddig talán már nem is nevezik őt többé Halberhubernek, mert ötezer holdat vett meg valahol a bihari hegvek között, *mixta donatió* kap rá, nemes ember lesz, új nevet, czifra praedikatumot nyer, s elosztogatja majd leányait és birtokait a vármegye fiatal urai között.

A megszeppent fiu újra lélekzett, a zongorázást illető vizasztalás pedig annál több meggyőző erővel bírt, mert ime, épen most került elő egy folyvást tubakoló, pápaszemes sovány alak, a ki kopott fekete frakkja és bizalmas viszonya a zongorához azonnal elárult, hogy napidij mellett van felhiva a zongora-pengetésre, ha a vendégeknek netán kedvük kerokednék, vacsorán kívül az egész estét tánczollással tölteni el.

Palkó nyugot lélekzett, s egészen megkényebbülve léptett tovább barátja karján. Derek fiu ez a Sándor, gondolá magában, ő tudja, hogy hova vezethet engem veszedelem nélkül!

A tömeg közé vegyülve, hullámoztak le s fel a sokasággal. Egyszerre a terem keskenyebb oldalán, odajutottak, a hol Halberhuberné ő nagysága, a szomszédasszonyok válogatottjaival szörpölé a theat. A véletlen úgy hozta magával, hogy közvetlen a háziasszony mellett egy karszék, pillanatnyira, üresen maradt.

Sándor urfi, rántott egyet barátján, s ez gépileg engedelmessé, egyszerre csak azon veszi magát észre, hogy szemköztt áll Halberhuberné asszonyval. Hallja, hogy bevett szólásformák között bemutatják, s még magához sem jött egészen, a midőn leültették az üresen maradt karszékre; Sándor pedig egy ugrással, a legközelebb arra menő lánycsoportozathoz szegődött.

— Ez nyitl árulás! — rebegé — de szerencséjére, mégis oly halkan, hogy senkisé hallhatta.

Elérkezett a válságos perc. Most mindjárt napfényre jő rettenetes járatlansága a német nyelven! Annnyira megszokta az uri életet, s annyira nem volt többé kedve nyolcz forint havidijért diktaturára járni, hogy arról gondolkodott: nem volna-e helyes, azt szimlelnie, hogy hirtelen a guta ütötte meg, s történetesen épen a nyelvét találta, s azért nem tud ajkain emberi hangokat kibocsátani.

Ezalatt Halberhuberné asszonyom a nyájas, udvarias, lekötözött szavak egész özönével árasztotta el a szegény juratust. Palkó valahogy eszméletre jutván, leste az alkalmat, hogy német nyelven, egy-egy árva

igent, vagy nemet hebegessen közbe, de szörnyű bamulatára, a nő, a kivel társalgot, még annyit sem igényelt tőle.

Hanem beszélt mindenről, a mi csak nyelvére jött; vallásról, politikáról, a háztartás mesterségéről, a megyei pártok taktikájáról, a pozsonyi országgyűlés vitáiról, a legjobb fánk készítés módjáról, a szavukat nem tartó szabokról, a húslimitióról, a lánchídi építkezések lassaságáról, a háziurak vesződségéről a lakókkal, a papok nagy jószágairól, az ügyvédek sokaságáról, a grófnök és bárónök büszkeségéről, végre a kiflik és zsemlyék naponkinti elkicsinyüléséről. Mindezt nem is rendszer nélkül hordta rakásra, hanem oly csinosan tudott egyik tárgyról a másikra átugrani, hogy az eszméket összekötő lánczot soha sem tévesztette el.

Majdnem félóraig ült e helyében, míg végre észrevette, hogy valaki karszéke háta támaszkodik. Ki lett volna más, mint Sándor, a ki eléggé észrevette, hogy barátja, a háziasszony előtt, ily hosszas hallgatása által végkép megalapította földi szerencsésjét.

Palkó is kapott ez alkalmon, s a mint látta, hogy a háziasszony a hozzá legközelebb ülő vendéghez fordult, felkelt helyéből, meghajtá magát, s barátja karján a leánycsoport közé vegyült.

Most már, mint a ki a tűzpróbát kiállotta, bátran főnnhordható fejt. Sétálgatás közben, nehányszor elhaladva az asszonyságok pamloga előtt, észrevették, hogy Halberhuberné még most is csak arról beszél, mily jeles, szelleműs, s egyszersmind szerény ifju ez a Herr von Szikra, a ki a Halberhuber ház gondja és felelőssége alá adott fiatal uracso, a hasznos tudományokban és szép művészetben oktatgatja!

— Ugye? — sugá barátja fülébe — jól rád ijesztettem, a midőn odatelepitettek a háziasszony periferiájának közvetlen szomszédaságába?

— No hiszen hatalmas átkokat is süvitettem utánad.

— Remélem, nem fogmaznak meg. Mi, jurátusok, rendesen kiskorúak vagyunk s az ég sem akceptálhatja terhes szerződésünket. Rank néve a váci káptalan a legközelebb eső „locus ereditibilis“ rándulj fel holnap oda, s retraktálj mindent ünneplésen.

Ismét sétálgattak.

Palkó, a ki azon perc óta, a midőn a fáczán és kappanban között mértői különböztetés tudott tenni, s elarúlá, hogy a természet képességgel áldotta meg az uri élet élvezetisére, már-már elemében kezdé magát érezni, ezen körben, mely rá néve oly idegen volt, s melybe eleinte oly félénken lépett.

Egyszerre csak azt hallja, hogy a pesti lánykák, a kik előtte és utána sétálgattak, körül a teremben, jól, roszul, magyarul kezdenek beszélni!

Sándor urfi azonnal oda sugá barátja fülébe:

— Ez mind érted történik, Palkó.

— Gunyolódol.

— Szent igaz, a mit szólok. Mig te Halberhubernével diskurálgtál, addig én a lányokkal mindig rólad beszéltem. Nincs az a prédikáció halott, a kit koporsója fölött jobban megdicsérték volna. Azt mondtam, hogy példája és eszményképe vagy a mai fiataloknak s csak egyetlen egy hibád van.

— S az?

— Hogy hosszas buvárlataid után a német nyelven annyira kényes fűled a grammatikai hibák irányában, hogy tiszta tudomány-szeretetedben, akaratlanul is minden-

kit megkorrigálsz, ha ezen nyelv szabályai, vagy csak a hanghordozás ellen is véteni talál.

— Oh te, istentelen kópé!

— Ugy sehit az ember magán a szükségben, a mint lehet. Képzelted, hogy megijedtek az én drága kisasszonykaim, a kik a nyelvtani hibákat nem is említve, születésük óta a pest-lerchenfeldi dialektushoz vannak szokva. Alig várom a vacsorát, hogy bemutathassalak a házi kisasszonyoknak is. Vigyázz magadra, mert ma még a szerelem rabságába is eshetel. Három lány van a háznál, a legidősebb harminczhat, a legifjabb tizenöt éves, s mindegyikre több egyeben kívül, ezen háznak egy-egy kontignációja vár örökségképen. Én majd a legidősebbnek teszem a szépet s fogadom, hogy szivesen veszik, ha te a legfiatalabb mellé szegődöl. Hogy? Te csak a fejedet rázod, a helyett, hogy melegen megszoritnád barátod kezét?

— Én csak a mondó vagyok, barátom: keveset a jóból. Megköszönöm, ha szép szívet és megmentett renomméval meneksz meg a bálból, nem hogy még magam hajhászam fel az alkalmakat végső megbukásomra.

(Folytatása köv.)

Hirlapirodalomnak a 19-ik században.

Harmadik közlés 1841—1847.

(Vége.)

Vége szláv, román, olasz és latin nyelven megjelent lapok és folyóiratok:

„*Tatranka*.“ Vegyes tartalmu tót folyóirat. 1832-ben keletkezett Pozsonyban; szerkeszté Palkovics György, nyomtatott Schmid Antalnál. — Megjelent 1841-ben. II. rész 1-ső füzet 116 l. — 1842 2 füz. 114 l. — 1843. III. rész 1 füzet 112 l. — 1844. 2 füz. 104 l. — 1845. 3 füz. 104 l. s ezzel e folyóirat megszünt; egy füzet ára 30 kr. p. p.

(Honi irod. Hirdető 1844. 29 l. — Historia Literatury Ceské. Praga 1849. 2-ik kiadás 420 l.)

„*Ulyrske Narodne Novine*.“ azaz: „Ulyr nemzeti“ újság. Ezen pánszláv érdekeknek szentelt politikai lap 1836 jan. 1-jén jelent meg először Zágrábban, dr. Gaj Lajos szerkesztése mellett, nyomtatott ugyanott az ulyr nemzeti nyomdában. (Gaj L. nyomdájá.) 1843. január 21-ki számában az „Ulyr“ cím elmaradt, s csak a „Narodne novine“ viselé homlokán. Melléklapja „*Danica ilirska* (Ulyr hajnalszilág) pedig hirtelen, szláv-, horvát- s dalmát-hajnalszilágú változott, míg az előbbeni számokban a déli szlávok egyetemes ulyrsége volt vitatva. Most azonban a szerkesztőség midőn egyfelől jelenté, hogy ama cím legfelsőbb helyen tilátott el, másfelől hő hálját s illetőleg grómet jelenté ki annak eltöröltetése felett, mivel most már u. m. „a feluszított szivek lecsillapítottak“ s a hazának minden fia kivétel nélkül minden tehetségüket nemzetiségün kifejtésére, alkotmányunk s municipális jogaink megörzöcsésére fordíthatják.“ 1844. mar. 9. számában a fölöp is felvette a „Novine horvatsko-szlavoskodalmatinske“ címet.

Megjelent ezen politikai lap Zágrábban hetenkint kétszer egész ivrétben, a Danica belletristikai melléklet minden héten egy 4 réti ivnyi számban velinen; félévi díjuk postán 6 ft. p. p.

(Pesti Hirlap. 1848. I. 66 — Hírök 1844. I. 181. l. — Tud. Tár. 1842. — VI. 484. — 1843. VII. 483. — Honi irod. Hirdető 1844—47.)

„*Serbske narodne novine*.“ (Szerb nemzeti újság) politikai lap. Ezzel járt: „*Serbsky narodni list*“ (szerb nemzeti hirlap) belletristikus tartalommal. Szerkesztő és kiadó: Pavlovics Tivadar, megindult 1840-ben; Pesten hetenkint kétszer adatott ki egész réthen a melléklap 4 réti ivnyi heti számban velinen; előfizetési ára mindkettőnek félve postán 5 ft. p. p.

(Uj Ismeretek. VI. 1855. 293. l. — Honi irod. Hirdető 1844—47. — Tud. Tár. 1842. VI. 484. — 1843. 483.)

„*Slovenskije Narodnje Novine*.“ (Nemzeti tót újság) és szépirodalmi melléklapja az „*Oról Tatranskije*“ (Tátra Sas) 1845. aug. elsőjével indult meg Pozsonyban Stár Lajos szerkesztése mellett. — Tervrajzában azt hirdeté, hogy a merevült stabilitás és a romboló radicalismus szélsőséget ovatosan kerülendi, egészséges politikai nézete-

ket terjesztend, s a tót néptörzs erkölcsi és észbeli emelésén munkálánd; hanem a készakarva felvett közönséges póriás tót nyelv, azt csak igen kis körre szorítá. 1846—47-ben is megjelent mindenkor két szám hetenkint 4 rétfélven az Orol-ból pedig 4 rétfél 3 szám havonkint.

(Pesti Hirlap. 1845. II. 47. l. — 1846. I. 167. 193. — Életképek 1847. I. 848. l. — Pannonia 1848. II. 3 lap.)

„*Novy serbsky Ljetopis*“ (Uj szerb évkönyv) szerkesztője Pavlovics Tivadar 1841-ben 15-dik évfolyama jelent meg a „*Maticza Serbska*“ egyesület sajtójában; nyomtatott Budán a m. k. egyetemnél; ára az évi folyamathoz, mely 4 füzetből álltal 2 ft. p. p.

(Tud. Tár. 1842. VI. 484. — Bibl. Ért. 1841. 2. l. — 1842. 2. l.)

„*Belletristikai hírnök*“ Szerb nyelven. Szerkesztő s kiadta Teodorovics Demeter, megjelent 1842-ben minden héten kétszer n. 4 rétfél. Pesten nyomtatott Beimel Józsefnél.

(Tud. Tár. 1843. VII. 484. l.)

„*Serbska Wcela*“ (Szerb méh.) Évkönyv. 1829-ben keletkezett, 1840-tól Ujvidéken nyom-

tott Budán a m. kir. egyetemnél; félévi ára postán 5 ft. p. p.

(Pesti Hirlap. 1841. I. 80. — Bibl. Ért. 1841. 4. l. — 1842. 4. l.)

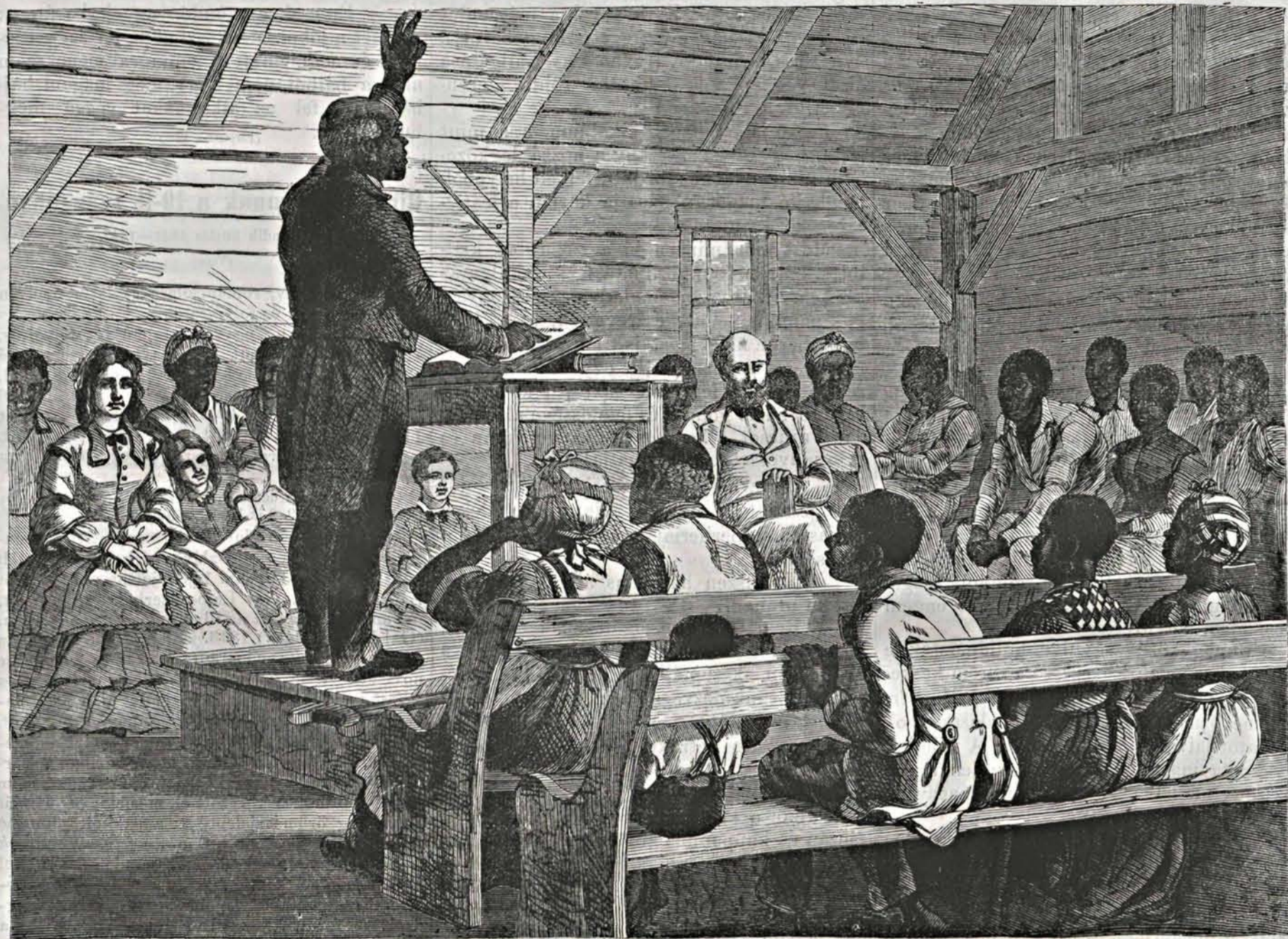
„*Fasciculi Ecclesiastico Litterarii*“ Kiadta Szaniszló Ferencz, kinek szorgalmas segédszerkesztője volt Szenczy Imre. Pesten 1842 és 1843. egy évi folyama 6 füzetből állott. nagy 8 rétfél; nyomtatott Trattner-Károlynál; félévi ára helyben 2 ft. 40 kr. postai szétküldéssel 3 ft. 40 kr. p. p.

(Pesti Hirlap. 1841. II. 86. l. — 1842. I. 152. 432. — Tud. Tár. 1842. VI. 484. — Ferenczy és Danielik: Magyar írók. Életrajz. Gyűjtemény Pest. 1856. I. 546.)

Ezen hét évi (1840—1847) időközben lapjaink nemcsak belbecsük, hanem technikai kiállításuk által is szép haladást mutatnak fel, ugyanis politikai magyar lapok közül a Budapesti Híradó 1844. júliusban, s utána a Nemzeti Újság (1845. január) és a Pesti Hirlap (1845. apr.) négyszer küldettek szét hetenkint, míg ezelőtt csak kétszer jelentek meg ugyanazon idő alatt; a nyomtatás szépsége és gyorsasága is előhaladt; a politikai lapok kétszer hasábozott oldalakon, a Jelenkor

temény 1817; 26) Egyházi beszédek gyűjteménye (Szalay Imre) 1833; 27) Gazdasági Tudósítások 1837; 28) Rohonczi Közlemények 1840; 29) Tudománytár 1834; 30) Bibliographiai Értesítő 1840; 31) Koszoru 1828; 32) Akadémiai Értesítő 1841.

— B) Német nyelven, politikai lapok: 33) Ofner-Pesther Zeitung 1800; 34) Pressburger Zeitung 1764; 35) Siebenbürger Bothe 1786; 36) Agramer Zeitung 1826; 37) Siebenbürger Wochenblatt 1837; — *vegyesek*: 38) Gemeinnützige Blätter 1808; 39) Pannonia 1837; 40) Spiegel 1828; 41) Pesther Handlungszeitung 1828; 42) Schmetterling 1833; 43) Satellit 1840; 44) Blätter für Geist, Gemüth und Vaterlandskunde 1837; 45) Pesther Tageblatt 1839; 46) Temeswarer Wochenblatt 1840; 47) Pesther Kundschafts und Auctionsblatt 1827; 48) Luna 1826; 49) Transilvania 1833; 50) Stundenblumen der Gegenwart 1840; 51) Actionär 1841; 52) Archiv für Siebenbürgens Vorzeit und Gegenwart 1841; 53) Der Pilger 1841; — C) Szláv nyelven, politikai lapok: 54) Illirische Narodne Novine 1836; 55) Serbske Narodne Novine 1840; — *vegyesek*: 56)

Amerikai négerlelkipasztor, rabszolgatársai körében.

tott Jankovics Pál nyomdájában és Szegeden Stamatovics Pál által szerkesztve füzetekben jelent meg.

(Draskovic János: Starti Djejpis. Praga 1845. 70 l.)

„*Backa Vila*“ Szerb folyóirat. Ujvidéken jelent meg 1846-ban csak egy évi folyamot ért meg.

(Uj Ismeretek VI. 1855. 293. l.)

„*Gazetta Transilvaniei*“ Oláh politikai lap 1838-ban inditá meg Baricz György. Melléklapja: „*Foia pentra minte imina si literatura*“; nyomtatta Gött János kiadó Brassóban.

(Vas. Ujs. 1863. 27. sz. 233.)

„*Eco del Litorale Ungarico*“ Politikai lap. 1843. apr. 5-én keletkezett Fiumében; szerkesztője: Fabris. Célja: magyar dolgokkal ismertetni meg a partvidéket és Olaszont.

(Pesti Hirlap. 1846. I. 117. — Honderü 1843. I. 413. l.)

„*Sion organon Ecclesiae, Hierarchiae ac Litterariae*“ Egyházi hirlap. 1840-ben keletkezett dr. Gyarmathy J. F. szerkesztése mellett. Megjelent minden héten két szám egész rétfélben; nyoma-

1841-től már angol gyorsajtóval nyomtatott; a papírost illetőleg, már csaknem minden lapnál a velin, vagy legalább a simított fehér papíros használtatott.

A fennebbi adatok szerint 1841-ben Magyarországon és a hozzá kapcsolt részeken következő hirlapok és folyóiratok léteztek a keletkezési évszám kitételével: A) Magyar nyelven, politikai lapok: 1) Nemzeti Újság 1806; 2) Erdélyi Híradó 1828; 3) Jelenkor 1832; 4) Hírnök 1837; 5) Pesti Hirlap 1841; 6) Világ 1841; 7) Mult és Jelen 1841; — *Szépirodalmi lapok*: 8) Regélő 1833; 9) Athenaeum 1837; 10) Közlemények 1841; — *egyházi lapok*: 11) Religio és Nevelés 1841; 12) Egyházi Tudósítások 1841; — *szaklapok*: 13) Orvosi Tár 1838; 14) Magyar Gazda 1841; 15) Műipar 1841; 16) Ismertető 1841; 17) Literatúra Lapok 1841; — *vegyesek*: 18) Hasznos Mulatságok 1817; 19) Nemzeti Társalkodó 1830; 20) Vasárnapi Újság (kolozsvári) 1834; 21) Társalkodó (pesti) 1832; 22) Századunk 1838; 23) Honművész 1833; 24) Hon és Külföld; — *folyóiratok*: 25) Tudományos Gyűj-

Danica 1835; 57) Serbsky Narodni list 1840; — *folyóiratok*: 58) Tatránka 1832; 59) Ljetopis 1827; 60) Serbska Wcela 1829. — D) Oláh nyelven, politikai lapok: 61) Gazetta Transilvaniei 1838; — *vegyes*: 62) Foia pentra minte 1838. — E) Latin nyelven, egyházi lapok: 63) Sion 1840; 64) Fasciculi Ecclesiastico Litterarii 1841.

1847-ben létezett lapok és időszaki folyóiratok: A) Magyar nyelven, politikai lapok: 1) Nemzeti Újság 1806; 2) Erdélyi Híradó 1828; 3) Jelenkor 1832; 4) Pesti Hirlap 1841; 5) Mult és Jelen 1841; 6) Budapesti Híradó 1844; — *szépirodalmi lapok*: 7) Honderü 1843; 8) Életképek 1844; Pesti Divatlap 1844; — *egyházi lapok*: 10) Religio és nevelés 1841; 11) Egyházi Tudósítások 1841; 12) Protestans egyházi és iskolai lap 1842; — *szaklapok*: 13) Orvosi Tár 1838; 14) Magyar Gazda 1841; 15) Merkur 1843; 16) Hetilap 1845; 17) Természettudományok 1846; 18) Szépirodalmi Szemle 1847; — *vegyes lapok*: 19) Nemzeti Társalkodó 1830; 20) Társalkodó (pesti) 1832; 21) Vasárnapi Újság (kolozsvári) 1834; 22) Hon és Külföld 1841; 23) Debreczen-N. Váradí Erte-

sitő 1842; 24) Kis követ 1846; 25) Hazánk 1847; 26) Dongó 1847; — *folyóiratok*: 27) Egyházi beszédek gyűjteménye (Szalay Imre) 1833; 28) Magyar Akadémiai Értesítő 1841; 29) Magyar föld és népei 1846; 30) Honleányok könyve 1847; 31) Nevelési emléklapok 1846; 32) Honi irod. Hirdető 1843; 33) Erdélyi Protestans egyházi beszédek tára 1847. — B) Német nyelven, politikai lapok: 34) Pressburger Zeitung 1764; 35) Siebenbürger Bothe 1786; 36) Agramer Zeitung 1826; 37) Siebenbürger Wochenblatt 1837; — *vegyesek*: 38) Gemeinnützige Blätter 1808; 39) Pannonia 1837; 40) Spiegel 1828; 41) Pesther Handlungszeitung 1828; 42) Schmetterling 1833; 43) Satellit 1840; 44) Blätter für Geist, Gemüth und Vaterlandskunde 1837; 45) Pesther Tageblatt 1839; 46) Temeswarer Wochenblatt 1840; 47) Pesther Kundschafts und Auctionsblatt 1827; 48) Luna 1826; 49) Transilvania 1833; 50) Stundenblumen der Gegenwart 1840; 51) Actionär 1841; 52) Archiv für Siebenbürgens Vorzeit und Gegenwart 1841; 53) Der Pilger 1841; — C) Szláv nyelven, politikai lapok: 54) Illirische Narodne Novine 1836; 55) Serbske Narodne Novine 1840; — *vegyesek*: 56)

vine 1840; 57) Slovenske Narodne Novine 1845; — *vegyesek*: 58) Danica 1845; 59) Serbsky Narodni list 1840; 60) Orol Tatranski 1845; — *folyóiratok*: 61) Ljetopis 1827; 62) Serbska Wcela 1829. — D) Oláh nyelven, politikai lapok: 63) Gazetta Transilvaniei 1838; — *vegyes*: 64) Foia pentra minte 1838. — E) Olasz nyelven, politikai lapok: 65) Eco del Litorale Ungarico 1843.

1841—1846-ban megszünt lapok és folyóiratok: A) Magyar nyelven, politikai lapok: 66) Hírnök 1837—1845; 67) Világ 1841—1844; *szépirodalmi lapok*: 68) Regélő 1833—1841; 69)

Magyar Életképek 1843; 88) Beszélytár 1843; 89) Irodalmi Areopag 1844; 90) Bibliographiai Értesítő 1840—1842. — B) Német nyelven, politikai lapok: 91) Ofner-Pesther Zeitung 1800—1845; — *vegyesek*: 92) Gemeinnützige Blätter 1814—1845; 93) Das Vaterland 1844—1846; 94) Deutsches Volksblatt 1845; 95) Actionär 1841—1842; 96) Der Pilger 1841—1842; 97) Vierteljahrschrift aus und für Ungarn 1844; 98) Archiv für Siebenbürgens Vorzeit 1845; 99) Jahrbuch des deutschen Elementes in Ungarn 1846; C) szláv nyelven, folyóirat: 100) Tatránka 1832—

A porosz koronahercegő huszár-diszöltözetben.

Spiegel 1828; 41) Pesther Handlungs-Zeitung 1828; 42) Schmetterling 1833; 43) Satellit 1840; 44) Blätter für Geist Gemüth und Vaterlandskunde 1837; 45) Pesther Tageblatt 1839; 46) Temeswarer Wochenblatt 1840; 47) Pesther Kundschafts- und Auctionsblatt 1827; 48) Luna 1826; 49) Transilvania 1833; 50) Stundenblumen der Gegenwart 1840; 51) Der Ungar 1842; 52) Kaschau-Eperjeser Kundschaftsblatt 1847; 53) Archiv für Siebenbürgens Landeskunde 1845; 54) Magazin für Geschichte Siebenbürgens 1844. — C) Szláv nyelven, politikai lapok: 55) Illirische Narodne Novine 1836; 56) Serbske Narodne No-

1845; 101) Szerb belletristikai hírnök 1842; 102) Backa Vila 1846. — D) Latin nyelven, egyházi lapok: 103) Sion 1840—1842, 104) Fasciculi Ecclesiastico Litterarii 1841—1842. Az 1801-től 1847-ig megjelent lapok és folyóiratok számszerű kimutatása következő: 1841-ben létezett magyar 32, német 21, szláv 7, oláh 2, latin 2, összesen 64; — 1847-ben magyar 33, német 21, szláv 8, oláh 2, olasz 1, összesen 65. — 1841—1847-ig megjelent magyar 58, német 30, szláv 11, oláh 2, olasz 1, latin 2, összesen 104.

1801—1847-ig magyar 111, német 46,

Melléklet a Vasárnapi Újság 9-ik számához 1865.

T Á R H Á Z.

zetési ára csak 7 ft. 2 Abránd Erkel „Bánkán”-jának kedveltebb dallamai fölött, zongorára szerző Székely Imre. 3. „Kilenczet ütött az óra.” magyar ábránd, ugyanattól, ára 1 ft. 15 kr. 4. „Elátkozom ezt a gonosz világot,“ magyar ábránd szintén Székelytől; ára 1 ft. 12 kr.

Egyház és iskola.

*(A pozsonyi patnalis superintendentia felügyelője.) A patnalis T. Sz. Mártonban Francis újjában kinevezett lptómegyei főispánt választották meg a „pozsonyi superintendia” felügyelőjévé. Ő felsége e választást meg erősítette.

*(Adebreczeni főiskola növendékeinek száma) az idén meghaladja a mult évbéli számokat. Jelenleg a felsőbb tanfolyamban volt 19 pályavégzett, 85 hittant, 71 jogtant, összesen 418 tanuló, kik közül a főiskola épületében 183 kap szállást; a táptinteztet jótéteményében részleg 101 felsőbb tanuló, ezek között 20 minden díj nélkül.

Ipar, gazdaság, kereskedés.

*(Pesti bazar.) Gróf Zichy Manó, Magyar grábér Gusztáv és Gerster építész, az építendő pesti bazar ügyében folyamodványt nyújtottak be Pest város tanácsához, melyhez, mint a hiv. lapok írják, az alsó dunakőpart nyeresedtelkin állítandó bazárnak szép terve van csatolva. E terv szerint a bazar a vigadó felső végétől a Lloyd-épület sarkáig, az alsó részen pedig a görög templomig terjedne. A szükséges térséget a tervezők 650,000 főt ajánlanak a városnak, évenként 100,000 forintnyi részletben fizetendőt. Az épület kétemeletesre van tervezve, üveggel fedött udvarokkal; a földszinti rész a vigadó épület stýljében tartva, s hasonló magas boltokkal lenne ellátva, melyek alatt a közlekedés a kóparttal nemcsak a keresztutczákból, hanem az átellenben, a mostani dunasoron levő házak minden kapujával szemközt is igen celszerűen fogna eszközöztetni; a földalatti helyiségekben a kóparttól alagutak vannak tervezve. A mellékelt rajz szerint a bazar Dunára szolgáló homlokzatán 107 ablakkal lesz ellátva. Vízvezetékéről is van gondoskodva, mely nem csak az épületre fogna szorítkozni, hanem a közel környék vízellátását is fedezni fogná. Reggeli órákban a vásár és forgalom szinhele, délután mulatóhelyül s kivált kedvesebb kedvező időjárásnál sétányul is fogmának ez épület tágas és eső ellen védett folyosói szolgál.

*(A szabad kereskedés és vámterifa tárgyában) kiküldött országos gazd. egyesületi bizottság és hó 21-én ülést tartott, melyben a vasiparról Sathmári Károly olvasott fel egy értekezést, melynek szerzője, Volny József, a rimabrezói vasgyárak igazgatója, egyike hazánk e téren első rendű szakfainak, nemcsak nem ragaszkodik a védmakokhoz, sőt adatokkal is alaposan mutatja ki, hogy vasiparunkat nem félti a szabadkereskedéstől. A dshányi kivitelt és természetét nehezítő körülményekről Vodianer Albert szölett tüzeteszen. A magyar borokra, czukorra, lisztre, sóra és szeszre nézve gr. Zichy Ferencz tartott majd két óráig tartó, de folyvást a legfeszültebb figyellel kísért előadást, melyet tömördek statisztikai adattal világosított föl. E szerint a bizottság átmént a tarifa mindazon tételén, melyek ránk nézve érdekesebbek, megállapítá az elvet, melyet a vámokkal a szabadkereskedés felé közeledés végett alkalmazandónak tart. A befolyt tömördek adatból s előadott véleményekből egy rendszeres egész fog összeállítani, mely munkára Kautz Gyula, Lónyay Menyhért, Sathmári Károly, és gr. Zichy Ferencz kérétek föl.

*(Angol vetemény magvak.) A magkereskedésben eddig Németországban termelt magvakat árultak. Lukácsy Sándor ur, „a Népkertész” szerkesztője azt oahajta, hogy hazánknban termelt magvakkal emeljék kertészeti iparunkat, és hogy a hazai magtermelési ipar biztos alapon megindulhasson, Angolországból hozatott legjobb minőségű magvakat, nagy mennyiségben, és kezeli azokat R. Palotán, házilag, hogy minél jctányosab áron adhassa a kertészkedő közönség használra. Azt tudjuk, hogy az angol következetes kitartása mutat mindenben legszebb eredményeket, a magtermelés pedig a sziget rendkívül kedvező égalja is előmozdíja; nem kis szolgáltatást tesz annál fogva Lukácsy ur az ügynek, ha gyakorlati térére is lép buzgalmával, és az idáig piacunkon még soha elő nem fordult angol vetemény-magvakat magyarásaink lajstromaihoz aránylag, fele áron adja a közönségnek. — Az angol vetemény-magvak lajstroma díj nélkül küldetik meg mindenkinek. Megrendelések a magvakra Lukácsy Sándor urnál történhetnek R. Palotán, mely egyszersmind posta-és vasutállomás is.

Közintézetek, egyletek.

*(A magyar tudományos akadémiá) bölcészeti, törvénytudományi és történelmi osztályainak e hó 20-án tartott ülésében először is Wenzel Gusztáv egyetemi tanár s. r. tag tett jelentést, a mult 1863- és 64-iki években tett tudományos utazásáról, mely történelmi kutatásoknak és levéltárak vizsgálatának volt szentelve. Több felsőmagyarországi megyét, s nevezetesen a Vág völgyét utazta be, s egy a köz-, mint magán-levéltárakban számos beces történeti adatot talált és gyűjtött, melyek között eddig ismeretlen 310 Arpád-kori okmány is van. Mint sajátjóság körülményt említette fel értekezé, hogy Csák Mátéról a tencseni levéltárban mítem találtott. — Utána Purgstaller József rend. tag értekezett az anyag s erő közötti viszonyról. — Rómer Flóris I. tag több templom mennyezetét s az azokban levő festményeket és rajzokat mutatta be. — Az összes ülésben a titkok jelenté, hogy id. Mándy Péter már 18-ik szogyüteményét küldé be az akademia nagy szótárához.

*(A magyar orvosok és természetvizsgálók ez évi nagygyűlése.) mint a központi választmány febr. 21-én tartott ülésében elhatározta, folyó évi augusztus hó végén fog Pozsonyban megtartatni, mely pedig augusztus 25-, 26- és 27-én lesznek a beírások, 27-én az ismerkedési estély, 28-án az első közgyűlés, szeptember 2-án pedig a zárülés. *(A pesti jótékony négyelet) első alarcos tanácsvisgalmá jövedelméből, 60 szükölködő család közt tüzést 30 íl fat osztott ki. *(A középduinai gőzhajózási társaság) ügyében f. évi márczius 4-én d. u. 5 órakor a pesti takarékpénztár gyűlésében tanácskozás fog tartatni, melynek tárgyát a leérkezett legfelsőbb engedély, és az ennek folytán szükséges intézkedések megtétele fogja képezni. *(A makói gőzmalom-társulat) márcz. 2-án tartja alakuló közgyűlést. Makón s az alkalmossal az újjában kibocsátandó 250 darab részvény kibocsátása íránt is fog intézkedni.

*(A győri takarékpénztár) évi forgalma a mult évben 1,134,530 ft, tisztá nyeresége 6313 ft 29 kr volt; az ingatlan jarkara adott kölcsön 93200 ft. Magyar földhitelintézeti záloglevekre adott 4450 fto, jöteköny czélokra fordított 52 fto.

Balesetek, elemi csapások.

*(Megégett leány.) A napokban Pesten egy takarító 9 éves kis leányát a szobába zárva egyedül hagyta. A mint a lányka az égő kályha mellett elszunnyadt, a tűzből a szikrák ruhájára hulltak s az meggyuladt. Kétségbeesésében a lányka a konyhába futott, sirt és jajgatott, míg végre a házmester a lakás ablakáról kifénylő nagyobb láng által is figyelmeztetve, betétre az ajtót, a konyhában levő vízzel leönté a leányt s az eszméltre térve, még anyyi ereje volt, hogy a szomorú esetet elbeszélhető; de minden orvosi segély daczára egy pár óra múlva meghalt.

*(Három halál vigyázatlanság miatt.) A mint lapunknak írják, Oajon, Bars megyében folyó hó 18-án szivrázó esemény történt. Ugyanis, egy szegénysorsu özvegy fűtőjét száritás végett be rakta kemenczéjébe, s azzal leánya és 15 éves unokájával aludni tért. Másnap reggel az udvar többi lakója előtt feltűnt, hogy a különben szorgalmasságáról ismert család bezárkózva csendesen maradt; csak midőn a szomszéd lakók gyermekei az őket szerető özvegy asszonnyhoz kívánczokk, vitte egy anyja síró gyermekét az elmlített házba, melyet azonban nagy meglepetésére még mindig

zírva talált. Később az ajtó erőszakkal betörtetén, a szobából rendkívül fojtó gőz omlott ki, raelnyek eloszalásával borzasztó volt a látvány, mert az este még egészségben lefeküdt három tagból álló család a kifejlett gőz folytán halva volt. A három halott szokott pihenési helyzetben a szó szoros értelmében átszenderült a tulvilágra. — Temetésükön a szomszéd községekből vállalkútönbség nélkül nagy számmal jelentek meg, s a három ravatalnak szokásos beszentelésekor a kebel rázó esemény sok könnyű facsart ki a körülállók szeméből.

Mi újság?

*(Földmentés és kinevezés.) Daniélik János cz. püspök helytartótanácsosi állomásáról lemondván, udv. tanácsassá, helyébe pedig helytartótanácsosá Biró László kir. táblai praelátus neveztetett ki. Ez utóbbi egyszersmind czimzetes sktarii püspökké nevezettetett ki.

*(Az idei csónakereseny) jun. 6-kára van határozva, s az alkalmossal, mint hallani, a gőzhajózási társaság is szándékozik 20-30 aranyos pályadíj kiutáni.

*(Az Almásy pörben elítéltek.) mint halani, Pestről már elkészültök. Almásy egy csehországi várba vitétek.

*(Az árvai, ungi s mármarosi szükölködők) részére, országszerte gyűjtés fog rendeztetni.

*(Nyilvános vizsgák a váci siket-néma intézetben.) Mint az intézet igazgatója tudatja, a váci siket-néma intézetben a nyilvános vizsgák márczius 7-ikén d. e. 10 órától 12-ig fognak tartani, melyre a közönség hivatalos.

*(Jöttékonyság.) A mult évben leéggett aradmegyei község, Fazekas-Varsánd lakosai segélyezésére, gr. Károlyi Györgyné szül. Zichy Karolina grófnő, a magyarországi szükölködők számára külföldön gyűjtött összegtől 2000 fto küldött.

*(A székelyek kivándorlása.) Háromszékről tavaly nem kevesebb, mint 10,000 székely vándorolt ki Oláhországba. A 200 négyesző mérföldnyi székely föld felét erdők és hegyek képezik, s minthogy a székelyek száma 400,000, így egy négyesző mérföldre 4000 ember esik. E túlnépsedés mellett a székely földön nincs is nagy város; csak Marosvársárhely lehet városnak nevezni, melynek 9000 lakosa van. Hgy az ipar, kereskedelem itt bölcsejében van, fölösleges részletezni. Egyedül a földmívelés marad számukra, mely azonban szintén sok akadályra talál. A „Korunk” ennek folytán azt indítványozza, hogy nevezze ki a kormány egy biztot, ki két, nem hivatalos viselő hazafiával egyesíten tanulmányozná a székelyek helyzetét s javaslatot tenne, hogy mint lehetne ezen segíteni.

*(A művészet iránti érdekeltség) megható példajáról értesít a „M. S.” — Egy vidéki lelkezés a maga részéről is hozzá akarván járulni a magyar képművészeti társulat által képviselt műtérdek gyámolításához, pénzhiányában ezüst zseboháját küldé be a társulatnak oly megkereésseel, hogy azt értékesítésre a nyereséd áron neki másorsolási jegyeket küldjön. A társulat igazgatóválasztmányja, meghatva a műpártolás s ritka nyilatkozása által, azt határozta, hogy az órát el nem adja, hanem emléküil megtartván, a kivánt sorsjegyeket utnak indítja, az óra becsárát pedig a majdan ugys visszamaradandó sorsjegyek összegébe tudja be.

*(A Tisza töltései) Ríce, Czigánd, Karád és Berceli községek határáiban nagyon meg vannak rongálva. E bajt, mint a Bodrogközről írják, nem annyira a víz árja, mint a jégtorlaszok okozták. Különben a töltések kijavításán szakadatlán szorgalommal dolgoznak.

*(Farsangi jelenet.) Egyik közelebbi népes bál alkalmával a vigadóban egy fiatalember egy férfitval összeörrent. A vita tárgyát csak az képezte, hogy egyik a másiknak tyúkszémére talált tapintani. „Ez sértés, csak vérrel lehet helyrehozni” pattant föl a fiatalember. „Igen, csakhogy hidegvérrel!” viszonzá a másik. S a találó felelet rögtön kibékíté a porlekedő feleket.

*(Rajtá vesztett bankjegy-hamisítók.) Zágrábban legújában hamisított egy, öt és tíz frtos bankjegyet keríngtek. Az ottani városkapitány-ság az illetőt, ki nőnek volt öltözve s épen hamisított öt frtosokat akart felváltani, tetten kapta. A vállaltásnál az elfogott beisemerte bünét, valamint azt is, hogy csak azért öltözött nőnek, hogy a bankjegyekben könnyebben túladhasson. E hamisítványok rozsul voltak csinálva s könnyen felismerhetők.

*(Név-magyarítás.) Feigl Tódor községi városi tanácsos, kezétknévett felsőbb engedély mellett „Rónai”-ra változtatta.

*(Halálsejtelenség.) Szeben Pál, az erdélyi pünzügyi igazgatóság egyik első rendű hivatalnoka, Nagy-Szebenben, még huszonegy évvel ezelőtt 21,000 fto biztosított magának a trieszti társaságnál azon esetre, ha a f. évi febr. 4-ikét megéri. E hosszu időn át egyszersint élt, hogy az említett összegt az évi 500 fto. járulkot pontosan fizethesse. E hó 2-ikán még egészen jól volt, s egyik ismerőse trébál fogadást ajánlott neki, hogy a végzetes febr. 4-ikét nem éri el. A 61 éves öreg azonban szerencsésen megélté e napot, s a pénzről szóló okmányokat is kezébe kapta, de sejtelmében nem sokat csalódott, mert febr. 6-ikán, a nélkül hogy beteg lett volna, meghalt. Vagyott szöbelileg a magyar nemz. muzeumnak hagyományozta, de kérdés, hogy ez intézet megkapja-e az örökséget, mert Szeben noha többek előtt nyílvánítá s szándékát, de nem tett végrendeletet.

Nemzeti színház.

Péntek, febr. 17. „Laub Ferdinánd hegédü-művész első hangversenye.” Ezt megelőzte: „A házasság politikája.” Vigj. 1 felv. Szulyovszkytól. Laub, mint játkával magát bemutatta, a jelenkor egyik legnagyobb hegédü-művésze. Kitűnő játkéja, mely semmi technikai nehézséget nem ismer, s azon szabatoság, melylyel hangszerét kezeli, 6t Joachimhall helyezi egy sorba. A varázshangok által elbüvölt közönség a mily tartózkodva fogadta az eddig nevérol is alig ismert művészt, később épen oly kítőró volt az ismerés kifejezéseiben. Szombat, febr. 18. „Rigoletto.” Opera 4 felv. Vasárnap, febr. 19. „A farsangi iskola.” Szimfü 4 felv. Irta Vahot Imre. Hétfő, febr. 20. „Laub Ferdinánd második hangversenye.” Ezt megelőzte: „M. S.” — Egy vidéki lelkezés a maga részéről is hozzá akarván járulni a magyar képművészeti társulat által képviselt műtérdek gyámolításához, pénzhiányában ezüst zseboháját küldé be a társulatnak oly megkereésseel, hogy azt értékesítésre a nyereséd áron neki másorsolási jegyeket küldjön. A társulat igazgatóválasztmányja, meghatva a műpártolás s ritka nyilatkozása által, azt határozta, hogy az órát el nem adja, hanem emléküil megtartván, a kivánt sorsjegyeket utnak indítja, az óra becsárát pedig a majdan ugys visszamaradandó sorsjegyek összegébe tudja be.

Szerkesztői mondanivaló.

7566. Számad. Z. O. Sajnálvá jelentük, hogy a szomorú esemény nem közlhetjük itt nem marad egyéb hátra, mint a törvény útján keresni a botrányos bántalomért elégtételt.

7567. Miskolcz. G. M.-né. Ohaját, mint mai számunk tanúsítja, azonnal s zivesen teljesítettük. Az eredményről azonnal tudósítjuk.

7568. Benő. Az igyekezet elismerésre méltó, de még hadd ismerődjék.

7569. Rékas. Dr. Sz. Mint mindenkor, most is örvendeten lepett meg a közlemény. A befejezésben, nem a lényegre, csak a hangra nézve, élni fognak a felhatalmazás szabadságával.

7570. Pápa. E. L. Az ajánlott czikket várjuk. A tárgy jó, a többizet majd csak akkor szólhatunk. A levelezésre nézve ön ohajátát teljesen méltányoljuk; nincs is itt semmi akadály. Csak szorgalmasan előre! — Tiszta photographia használható, ha kicsiny alakban van is.

7571. A Cs. . . . . k. . . . . Igen értelmesen el van beszélve a rege; nincs is más hibája, csak hogy minden költői féltősz és földolgozás nélkül van előadvá. Az nem elég, hogy némekbe van szedve.

7572. Pest. L. E. A kritik el van fogadva, de csak később adhatunk neki helyet lapunk kimért határai között.

7573. Csalad. K. J. A felvilágositást közölni fogjuk az illető felszólalóval, ki az új adatoknak jó hasznát fogja venni e tárgyú dolgozataiban.

7574. Kis-Körös. Sz. Fr. Az ajánlott évtolvamokat s a feltételeket tudtára fogjuk adni az illetőknek. Közbejárunkat zivesen felajánljuk.

7575. Romhány. F. F. Az ajánlatot tudomásul vesszük, s adandó alkalmossal igénybe vétetjük. Némi akadályra talán csak az „együttes” feltétel fog találni.

7576. Kalocsa. S. J. A szives megemlékezésért meleg köszönetünket Személyesen ugyan nem felelhetünk meg a meghívások, de elküldtük öszinte szerencsekívánatunkat. Majd kipótoljuk az „arany” menyegzőt.

SAKKJÁTÉK.

269-ik sz. feladv. — Minckwitz Jánostól (Lipcsében).

Sötét.
8
7
6
5
4
3
2
1
a b c d e f g h
Világos.
Világos indul, s 4-ik lépésre matot mond.

A 264-dik számu feladvány megfejtése.
(Rabey Drakontól Olmützenben.)

Világos. Sötét. Világos. A) Sötét.
1. Vb2-e2 Kd5-c6A) 1. . . . . Bb8-d8
2. Fc3-e5 Ff4-e5B) 2. Bb4-b6 Ff4-d6
3. Vc2-b5? Kc6-b5? 3. Ve2-d3? Kd5-c6
4. Fg4-d7:imat. 4. Vd3-c4imat.
B) C)

2. . . . . Ba6-a5C) 2. . . . . Ff4-e5
3. Ve2-c4? Ba5-c5 3. Vc2-b5? K lép.
4. b4-b5?imat. 4. Vb5-d7:imat.

Helyesen fejtették meg. Veszprémben: Fulöp József. Nagyváradon: Pál Rezső. — Miskolczon: Czenthe József. — Pesten: A pesti sakk-kör. (Többen a V-c2 első lépéssel próbálkoztak.)

Rövid értesítések. K. I. B. L. A párisi képes újság említett 127. sz. feladványra, ugy a mint közele volt, ha nem eszlódnok, megjelölhetetlen. Hogy a fölállításban mi hiba történhetett, arról az említett lap következő száma adhatna fölvilágositást. — Nagyvárad. P. R. A tétel és a helyreigazításában volt.

Mai számunkban van mellékelve a „Regelő” című regény-folyóirat előfizetési fölhívása.

TARTALOM.

A Máriássyak ösi fészke Márkusfalván (képpel). — Pókai. Nyés Bálint. — A juratus-világ (folytatás) Pálffy Albert. — Hirlapiradalmunk a 19-ik században (vége) Szinnyey József. — A négerkek vallásos oktatásai (képpel) — A magyar nemzeti visolet a külföldi szolgálatában (képpel) Látogatások az északamerikai Egyesült-államok elnökénél (folytatás). — A zeneművészeti varázshatalma. Zelenka János. — Ultimatum a honi harangime ügyében. — Egyveleg. — Tárbáz: Irodalom és művészet. — Egyház és iskola. — Ipar, gazdaság, kereskedés. — Közintézetek, egyletek. — Balesetek, elemi csapások. — Mi újság? — Nemzeti színház. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Heti naptár.

Felölös szerkesztő Pákh Albert. (Lakik magy-ar-úczá 1. sz.)

HETI-NAPTÁR.

Hónapi-és hetinap	Katholikus és Protestáns naptár	Görög-orosz naptár	Izraeliták naptára	N a p			H o l d		
				szombat	hétfő	nyug.	szombat	hétfő	nyug.
	Február — Márczius	Február (6)	Sebat	4. p.	6. p.	6. p.	6. p.	6. p.	6. p.
26	Vasár A Farsangvas. A Farsang	14 C Siropust	30 Ros-rod.	10 51	6 49	5 40	13 9	6 44	6 51
27	Hétfő Leander püsp.	15 vajas hét v.	1. Adar-Chod.	10 53	6 48	5 41	13 7	7 17	8 12
28	Kedd Hushagó kedd	Rómán	2	10 56	6 46	5 42	13 6	7 48	8 30
29	Szerda Hámvasztó	Fejérke	3	11 0	6 44	5 44	13 0	8 18	10 44
2. Csüt.	Simplicius	Simplicius	4	11 3	6 42	5 45	12 57	9 2	11 56
3. Pént.	Jézus sz. sze.	Kamilla	5 Jozafat	11 5	6 41	5 46	12 55	9 44	* *
4. Szomb	Kázmér	Adorján	6 Sabbath	11 9	6 39	5 48	12 51	10 31	1 2

Holdfényváltozások. 9. Első negyed 4-én 1 óra 35 perczkor délután.

HIRDETÉSEK.

PIRNITZER TESTVÉREK

penzváltó- és bizomány-üzlete Pesten, Dorottya-utca 10-ik szám alatt,

foglalkozik:

- 1. Mindennemű állam- és iparpapírok, sorsjegyek, földterhermentesítési és elsőbbségi kötvények, záloglevelek, arany- s ezüstpénzre, bankjegyek és devisek bevásárlásával e eladásával.
2. Magyar bank- és iparpapírok bevásárlásával e eladásával.
3. Mindennemű értékpapírok kölcsönadással s az előlegzett összeg vagy egyszerre, vagy részletenként fizethető vissza.
4. Utalványok s hitellevelek kibocsátásával, Európa bármely váltópiacára, tetszés szerinti látra.
5. Lejárt szelvények és kötelevények beváltásával s kihuzott sorsjegyek leszámlálásával.
6. Kiszorolható mindennemű értékpapírok megvizsgálásával.
7. Működési körünkbe vágó minden megbízások elvállalásával s azok elintézésével, a pesti, bécsi s külföldi a számára.

a legmértányosb föltételek alatt.

Ajánljuk továbbá értékpapírunk bevásárlását

részletfizetések mellett,

mint azok legkönnyebb beszerezhetési módját. — Az összegek, valamint a fizetési határidők egészen a vevők tetszése szerint osztatnak fel, kiszorolható értékpapíroknál, az első részlet fizetésével a nettó árnyeremény már a vevőnek azonnal s egyedül birtokába esik.

Kamatkozó papírok azonban azon előnyt nyújtják, hogy a szelvények a vevő birtokába mennek át, s így a beszedendő kamatok csaknem azon összeg-többséget, melyekkel az értékpapírok a napi árfolyam szerint magasban vásároltak meg, egyszorozzák.

Hogy a t. c. közönségnek bármennemű sorsjegyek beszerezhetése megkönnyített-hessék, s hogy mindenkinek alkalom nyújthatassék, csekély havi részlet-fizetéssel saját-választása szerint egyidejűleg legalább is 5 darab különemű sorsjegyek birtokába juthatni, alább következő összeállításokat rendeztünk:

Table with 2 columns: '4 1/2 ft. havonként' and '1 Windischgrätz-Waldstein-Como-Keglevich-Rudolf-sorsjegy'. Lists various bond types and their values.

Részletes sorshuzási tervek, valamint részletfizetési programok ingyért szolgáltatnak ki.

Különösen előnyösek az általunk rendezett

társasjátékok 10 részesre,

melynek a részvevők mindegyike vagy 20 hó alatt havonkénti, vagy 20 hó alatt 1/4 évenkénti részletben egyenlő összelet fizet. Az első részlet lefizetése alkalmával a részvevők mindegyikének részletfizetési levelek kézbesítenek, melyen az illető 10 sorsjegy foljgyezve van, s a tagtársak mindegyike tizedrésze mind a 10 sorsjegyre játszik. Az utolsó részlet lefizetése alkalmával a részvevők mindegyikének egy eredeti sorsjegy szolgálatik ki. Ezen társasjátékok azon előnnyel kínálóznak, hogy hosszabb idő alatt 10 különemű sorsjegyre játszik, s végül az utolsó csekély részlet-összeg lefizetése által egy eredeti sorsjegy birtokába jut. A jelenre nézve ajánljuk következő társasági biztosító-leveleinket:

- A. 10 hitelintézeti sorsjegy 7 ft. 60 kr-ával 20 havi részletfizetéssel.
B. 10 1864-iki 100 ftos sorsj. 5 „ 25 „ 20 havi „
C. 10 1864-iki 50 ftos sorsj. 2 „ 66 „ 20 havi „
D. 10 1860-iki 100 ftos sorsj. 5 „ 75 „ 20 havi „
E. 10 hitelintézeti sorsjegy 9 „ 75 „ 20 egy negyedévi részletfizetéssel.
F. 10 1864-iki 100 ftos sorsj. 7 „ 25 „ 20 egy negyedévi „
G. 10 1864-iki 50 ftos sorsj. 3 „ 65 „ 20 egy negyedévi „
H. 10 1860-iki 100 ftos sorsj. 8 „ „ 20 egy negyedévi „
I. 50 Rudolf-sorsjegy 3 „ 60 „ 20 havonkénti „
K. Minden ausztriai sorsjegy 4 „ „ 25 egy negyedévi „

Az I. alatti társaságban 10 személy 10 különféle Rudolf-sorsjegyre játszik, azaz: annak 10-ed részére, s az utolsó részlet lefizetése alkalmával a részvevők mindegyike 5 darab eredeti Rudolf-sorsjegyet vesz át.

A K. alatti társaságban 20 személy minden ausztriai sorsjegyre játszik, ehhez járul egy bádani sorsjegy, 6 1/4 éven át; az utolsó részlet lefizetésekor a sorsjegyek árfolyam szerint eladandak, s az abból bejött összelet egyaránt felosztatik.

Ezen társaságok bármelyikébe egyesek is beléphetnek, anélkül, hogy egyik részvevő a másikkal törődjék.

Ezen összeállításoknál s egyáltalában részlet-fizetésekre eladásoknál, a sorsjegyek a napi árfolyam szerint számíthatnak 6% hozzáadás-sal évenként és 1/4% provisió.

Még arra is bátrak vagyunk a t. c. közönséget figyelmeztetni, hogy kívánatra különemű sorsjegyeket állítunk össze, s azokat tetszés szerinti határidőre történendő részletfizetésekre áruba bocsátjuk, melyet különösen alkalú magány sorsjegy-társulatoknak ajánljunk.

Ha pénzváltó-házak által — részletfizetési áldeteket illetőleg — hirdetések kombináltak, általunk is eszközöltetnek, s az erre vonatkozó kérdésekre gyors kivitel biztosítatik.

IGERVÉNYEK

mindennemű sorsjegyekre és minden sorshuzásra, nálunk legutányosb áron kaphatók. Az 1864-ik évi december 1-jén történt 1864-iki sorsjegyek kiszorolásánál a 808-ik sorozat huzatott ki 1-50 számmal, s igervényekre általunk adottott ki — 2000, 1000, 400 stb. nyereménnyel. Vidéki megrendelések gyorsan s pontosan teljesítenek és azok postai utánvét mellett is eszközöltetnek. Bizományosoknak részletfizetési leveleink s igervényeink eladásánál a lehető legnagyobb kedvezmény biztosítatik. 967 (3-52)

GYÜMÖLCSFÁK

a legjobb fajokban és az új növényzékben megnevezett egyéb növények Klauzál Gábor kis-tétényi kertjéből megrendelhetők Liedemann Frigyes ur irodájában Pesten, máza-utca 2-ik szám, ugyszintén alulírottánl Budán, halász-újság 77-ik sz. a.; továbbá Zaher és Szakmáry uraknál Kassán, végre Spuller A. József magister-kezelésében Miskolcon.

Őszi-barack, 15 fajban, 2 évesek, a megrendelő általi fajjelöléssel, darabja 25 kr., kertész általi fajválasztás mellett 21 kr. Kajszi-barack 20 fajban, cseresnye és meggy 23 fajban, 2, 3 és 4 évesek, 30, 37-44 kr., illetőleg 26, 33-40 kr.

Alma, 359 fajban, 2, 3, 4 és 5 évesek, 2, 34, 40-46 kr., illetőleg 23, 30, 36-42 kr.; névelőkülék 15, 20, 24 28 kr. Körté, 185 fajban, 2, 3, 4 és 5 évesek, 30, 37, 44-50 kr., illetőleg 26, 33, 40-46 kr.

Dió, vekony hajú, nagyobb faja, 2-3 évesek 14-18 kr. — Mandola, édes, 2 éves 12 kr. Alma-vadócok, magból tenyésztetettek és átültettek, n-mesitőre alkalmasak, 2-3 évesek, dbja 1 1/2-2 kr., száza 1 ft. 20 kr. — 1 ft. 80 kr. — Földi-eper (ananas), dbja 2 kr., száza 1 ft. 80 kr. — Spárga-gyökér, hollandi, 2-3 éves, száza 90 kr. — 1 ft. 20 kr.

Bérmentes felszólításra az új növényzék azonnal megküldetik. Dr. Schmidt János m. k., a kert intézője. 974 (2-8)

Legbiztosabb szer a fogfájás ellen.

Az általánosan jónak tapasztalt fájdalom-csillapító fog-csepp, melyeket alulírott délamerikai gyökerekből állít elő, s mely már európai hírnevet örvend, s a legértel-mesebb orvosok által, mint ilyen, rendelkeztek, az azt használni kívánók érdeke-é s kényelmére minden időben valódi minőségben kapható: Pesten, a magyarországi főraktárban, TÖRÖK J. gyógyszerész urnál, király-utca 7-ik sz. alatt, s minden magyarországi gyógyszerésztárban. Egy üveges ára használati utmutatással 33 kr., 70 kr. és 1 ft. a. é. Ismétli eladók 25% engedményben részesülnek.

Jovanovics Miklós, a bécsi egyetem által okleveleztet fogorvos. Lakása Linczben 964 (4-0)

Beküldetett.

Minden ló tulajdonos és mezei-gazda kiváló érdekel veendő, hogy ha nem várt esetekben házi-marháját veszély fenyegeti, gyors segítségzettel — melynek alkalmazása által a kívánt siker minden bizonyval elértek — rendelkezhetik.

Egy ily célszert és biztosan ható s könnyen alkalmazható házi-szer tagadhatlanul a Kwizda Ferencz János korneuburgi gyógyszerész cs. kir. szab. üditő-nedvben található fel. — A császár ő felsége által kizárólag engedélyezett szabadalom, — az általános elismerés, melyben ezen folyadék részessítettik, a legmagasb uraságok, magas katonai kar s magánosok bizonyítékai, — az azzal elért eredmények legbiztosab támpontok, hogy az üditő-nedv szilárdasága és hathatósága bebizonyíthatassék, — a többi közt Meyer W. ő felsége angol királyfő főlovászmestere egy nyilatkozik, hogy egy csülök-csülök gyuladánál a legnagyobb eredményvel alkalmaztatott. Dr. Knauert, ő felsége a porosz király összes udvari istállók főlovóvosa — különösen a benaságnál, keszű bántalmakban s ivárhúdagadásoknál a legkedvezőbb eredményt idézte elő; s horozeg Auersperg Román ő magassága, az 1863. nov. 10. és 1864. aug. 24-ki irataiban következőleg nyilatkozik: On üditő-nedv a faszárz ivárhúrt bórphudál teszi, az elhanyagolt és csökényös mirigyet gyökeresen eltávolítja. — A vese-fájdalmakban ezen üditő-nedv okszerű alkalmazása által bizonyos segélyt nyújt. — A „Sport“ szalpak e folyadékrol hasonló módon nyilatkozik, s ajánlja különösen az ivárhútriss és feszes állapotban fenntartására s az epéképződés megállítására.

Ezenkívül számtalan elismerési irat fekszik előttem, melyeket azonban e helyt egyenkint idézni — nagyon messze terjedne; e tekintetben a mai számban megjelenő hirdetémyre — hol mind az üditő-nedv, mind pedig a korneuburgi marhapor megrendelési forrásra feljegyezve van, utaljuk a t. c. érdeklőteket. 988 (1)

ÜDITŐ-NEDV (Restitutions-Fluid) Iovak számára KWIZDA FERENCZJANOSTÓL Korneuburgban. Csász. kir. szab. Image of a horse and rider.

Elő Ferencz József ausztriai császár ő felsége által, az ausztriai államok összes területére nézve — megelőzőleg annak gyakorlati használatát illetőleg — a magas császári kir. ausztriai egészségügyi hatóság által történt megvizsgálatast folytán — egy kizárólagos szabadalommal látta' ott el, s a londoni 1862. évi világtudományos érrelmet kitünteté-jének az illető főlovászmesterei hivatalok részéről Dr. Knauert fő-lovóvosa hozzájárultal történt hivatalos megállapítás folytán, a legnagyobb eredményvel használtatik; ezen üditőnedv a lovat legnagyobb megerőltetéssel járó munkában a késő korig folytonosan vidám s jó erőben fenntartja, s különösen terhes munka előtt s után erősítőleg hat.

Valódi minőségben kapható: PESTEN: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész urnál, királyutca 7. sz. a. Továbbá:

- B-Gyarmaton Omazta F., — Debreczenben Bignio J., — Eperjesen Zsem-bery, — Eszéken Deszati, — Esztergomban Bierbrauer J. C., — Gyöngyösön Koczianovich J., — Győrött: Lehner F., — Isperen Flamm J., — Kassán Novelly A., — Keszmarokban Generasz, — Kolozsvárt: Wolf J., — Komáromban Ziegler A. és fia, — Lúgoson Kronetter F., — Miskolcon Spuller J. A., — Nagy-Becskereken Haidegger, — Nagy-Kaniszan Fesselhofer és Rosenfeld, — Nagyszombatban Smekal és fia, — N-Varadon Jánky A., — Pakson Florján J., — Papan Beernüller W., — Pécsét Háty E., — Pozsonyban Schertz F. és Hackenberger testv., — R-Szombaton Hamalari A., — Szabadkan Stojkovits D., — Szekszárdon Hutter A., — Szekszárdon Schefftsik, — Szekesfehérvárt Kovács P., — Sopronban Müller és Mezey, — Trencsénben Weisz L., — Tepliczen Weisz L., — Varazdon Halter F., — Zágrabban Mihics Gr., — Zala-Egerszegen Hulinsky A.

Egy palackz ára 1 ft. 40 kr. Két palackznl kevesebb nem rendelhető meg, a pakolásért 30 ukr. számítatik. Óvás. Öszetevészetek kiküldése tekintetéből más hasonnevű nem szabadalmazott gyártmányokkal, — tisztelettel kérjük arra figyel-mezni, hogy a cs. kir. szab. üditő-nedv palackzjai czimképein a szabadalmi okirat, a londoni érem és a korneuburgi kerületi gyógyszerészár czéjje van nyomva, ez utóbbi még p alackzokra is beögetve. 982 (1-8)

A marhavész és marhabetegségek ellen

KORNEUBURGI MARHAPOR

valódi minőségben folyvást kapható: PESTEN: Török József gyógyszerésznél, király-utca 7-ik sz. a., Thalmayer A. és társn. Halbauer testv., Glätz J. Blau M. P., Hollósy testv., Kindl és Fráhwirth. BUDÁN: az udvari gyógyszerésztárban, — Aradon: Probst F. J., Tonus és Freiberg, — Brassóban: Heiszberger és társn., Gyertyánfy és fia, — Debreczenben: Bignio J., Csanak J., — Deltan: Braumüller, — Eperjesen: Zsembery J., — Eszéken: Deszati J., — Esztergomban: Bierbrauer C. J., — Egerben: Tschögl J., — Gyöngyösön: Koczianovich, — Kassán: Novelly A., — Ekerben: Tschögl J., — Komáromban: Belloni A., Ziegler és fia, — Mohács-on: Köszl, Nagyszombatban: Jánky A., — Nagy-Kaniszan: Fesselhofer és Rosenber, — Pancsován: Rauschan és fia és Graf, — Pozsonyban: Schertz F., Hackenberger testv., Waritsch, Kovács J., — Rozsnyón: Pósch J., — Sopronban: Pachofer L., Müller P., Mezey A., — Szekesfehérvárt: Legmann A. L., Kovács P., — Szegeden: Aigner, — Selmeczen: Dimák, Zelenka, — Szepesvárallyán: Fest J. B., — Szolnokon: Schefftsik Istv., — Temesvárt: Maxer és Sailer A., Babusnik, — Trencsénben: Kalka és Weisz, — Vácson: Bodendorfer, — Varazsdon: Halter F. és Koterba, Veszprémben: Lang J. 981 (2-6)

Dr. Pattison-fele köszvény-gyapot

A már 12 év óta megpróbált s jónak tapasztalt rögön enyhíti és gyorsan gyógyítja a köszvényt s a szűk minden nemet, agymint: arcz-, mell-, torok- és fogfájásokat, fej-, kéz- és térdköszvényt, gyomor- és altest-fájdalmakat, gerinez- és ágyékfájdalmakat stb. Egy egész csomag ára 1 ft., fél csomag 50 kr., postán küldve 20 kr. több. A hamistások s utánzások elkerülése tekintetéből a csomagok aláírásal és pecséttel vannak ellátva. Használati utasítások és bizonyítványok ingyért szolgáltatnak ki. — Egyedül valódi minőségben kapható: PESTEN Török József gyógyszerész urnál, király-utca 7-ik szám alatt, — és BUDÁN: Taub Vilmos urnál, Tabán, szarvaster 613-ik szám alatt. 970 (2-7)

Ház-gondviselőül PÁLYÁZAT kertészi állomásra.

ajánlkozik valamely uri házhoz egy, legjobb korban levő, tisztességes állású özvegy-asz-szony, ki a háztartás körüli teendők pontos teljesítésére teljesen képes és alkalmas. Bővebb értesítéssel szolgál a Vasárnapi Újság szerkesztősége. (1-3)

Inotán, Szekesfehérmegyében, egy három-kerékű meleg VIZI-MALOM törlesztésre, kellő biztosítók kimutatása mel) lett, örök áron eladandó. Értekezetni S. J. tulajdonossal. 994 (1-2)

Pénzkölcsönöket

földbirtokosok, városok, községek és egyház-községek részére gyorsan és csekély díjazás mellett eszközöl és illetőleg közevít

az országosan engedélyezett ügynökségi iroda Pesten, városház-utca 1-ső szám.

(Nagyobb összegek 4 hét alatt eszközöltetnek, kisebb kölcsönök eszközése több időt igényel.)

Ugyazonon intézet által bármely pénzintézeteknél netalan már beadványozott kérvények sürgetése, valamint végleges elintéztetések tárgyában teendő véghezvitele elvállaltatik.

Végre biztos váltóknak elértékesítése is ezen ügynökség által mérsékelt díj mellett eszközöltetik. Tettau Lázár, országosan engedélyezett ügynök. 998 (1-4)

Fontos mezei-gazdák és építési vállalkozók számára!

Van szerencsénk ezenel tisztelettel jelenten, hogy tűzmentes patent-asphalt-háztető-nemezeink

főraktárát, mely már Magyarországon könnyű, tartós és olcsó háztetőző anyagnak ismertettet el, — házak, csürok, fészeknek stb. tetőzésére — a cs. kir. osztrák birodalom összes területeire nézve

PÜRNER KRISZTIÁN urra rubáztuk át Pesten, 3 korona-utca 23-ik szám alatt, hol is minden megkívántató tudakozásra kellő válasz adatik, s a megrendelések gyorsan s pontosan eszközöltetnek 992 (1-10)

Anderson D. és fia Belfast-ban.

Már csak rövid ideig tart

az abbahagyott gróf HARRACH-féle janovitz, morvaországi és starkenbachi csehországi vázsongyárból való

vásznak, asztalneműek és zsebkendők végképeni eladása,

uj árleszállítás mellett, 35-40% elengedéssel.

A vászon valódiságaért s hibátlanságaért és igazi mértékért kezeskedik.

1 vég 30 rőtös vászon ára most csak 9/2, 12, 14, 16, 17-19 ft. 1 vég 42 rőtös vászon ára most csak 15, 18, 20, 22-25 forint a legfinomabb. 1 tuczt fehérvászon- és csúrná-batizkendő ára, most csak 1 ft. 90 kr., 3, 4, 6, 8, 10-12 ft. a legfinomabb. Törülköző-kendő, szines vászon-kendő, asztal-kendő tucztja — 1 asztal-készlet (1 abrosz 6 asztalkendővel) csak 6, 8-18 ft. Továbbá a mi híres vászon-készítményünk, mely Magyarországon legjobb és hamisítannak van elismerve, s a fóraságok és a pap-ág által annyira kedvelt 50 és 54 rőtös (kézi fonatu) vászon ára csak 25, 30, 35, 40, 50-60 ft.; az ugynevezett batizst szövetek ára csak 65, 75-90 ft., a melyekből ezelőtt egy vég ára 150 ft. vo't.

Levélbeli megbízásokat, melyeket az igazsádság a pénz előleges beküldése vagy postai utánvét mellett a leglelkismeretesebben teljesít és bármely vidékre elküld, — kéri ekkézt cizmezni:

„An den Leinenwaaren- u sverkeruf. Freung. Bank-Bazar, neben dem graflich Harrach'schen Palais in Wien.“ 969 (3-6)

Van szerencsém a t. c. gazdaközönséggel, malomtulajdonosokkal s technikai vállalatok birtokosaival ezenel tisztelettel tudatni, hogy szállítható

GÖZGÉPEIM HEKSCH SANDOR F.

urra rubáztam át, Pesten, két-sas-utca 12-dik szám alatt. Ezen gépek nagyon kevés tért foglalnak el, és egészen felszerelve küldetnek szét, s így mindjárt a megérkezéskor használatba vehetők. Rajzok és árszabályok kívánatra ügynökségem által ingyért és bérmentesítve szolgáltatnak ki. Számos megrendelés reményében — a legütséjetelel-jesben ajánlom magamat. Brevat L. Rue Chastillon X. arrondissement, Paris. 977 (2-3)

ÁRJEGYZÉKE

LEGUJABB MAGYAR KÖNYVEKNEK,

HECKENAST GUSZTÁV

kiadó-hivatalában Pesten.

egyetem-utca 4-ik szám alatt megjelentek, és minden könyvkereskedésben kaphatók:

Magyar író külföldön. Irta Szent-Katalin. Két kötet. Nyolczadrét. (392, 515 lap.) Ára füzve 4 ft. 50 kr.

Jósika Miklós. Emlékirat. Első és második kötet. Nyolczadrét. Borítékba füzve 2 ft.

Jókai Mór. Milyenek a férfiak? Elbeszélések. 1865. Ára füzve 1 ft.
Tartalom: A kardvas és a villám. — A hittagadó. — A vakmerő. — Egy oszák, egy szó. — A tudtán kívül férj. — Juida.

Jókai Mór. Milyenek a nők? Elbeszélések. Két kötet. Nyolczadrét. (207, 200 lap.) Borítékba füzve 2 ft.

Zilahy Károly. Hölgyek lantja. Magyar költőnk műveiből szerkesztve. Egy arczmetszettel 8 rétt. Füzve 2 ft. Diskótésben 3 ft.

Goethe. Az ifju Werther keservei. Fordította Bajza Jenő. 12-rét. (191 lap.) Füzve 1 ft. Diskótésben egy fényképpel 2 ft. 40 kr.

Csokonai válogatott munkái. Kéziratok s eredeti kiadások alapján Toldy Ferencz által. A költő arczképével. 8 rétt. 3 kötet. Füzve 1 ft. 50 kr. Velinpapíron, diskótésben 3 ft.

Garay János. Szent László. Történeti költemény. Gyemant-kiadás. Két-kötet. (248, 208 lap.) Ára füzve 1 ft. 40 kr. Diskótésben 2 ft.

Magyar koszorúsok albuma. Írói élet- és jellemrajzok. Irta Zilahy Károly. Mutatványokkal és tizenegy arczmetszettel. N. 8-r. Diskótésben 5 ft.

A magyar nép dalai és dallamai. Hangjegyekre tette és kiadta Szini Károly. 1865. Első füzet: 50 dal. (72 lap.) Ára 30 kr.
E folyam 4 füzetből fog állani, mely 200 dalt és dallamot foglaland magában.

Schiller Frigy. A harmincz éves háboru története. Fordította Török István. 8-rét. (423 lap.) Füzve 2 ft. Diskótésben 3 ft.

Magyar kézi-atlasz. huszonhat nagy fényképpel egész földünk egyes részeit ábrázolja az államok jelen területi viszonyai szerint. Hunfalvy János felügyelete alatt kiadva. 12 ft.

Ismerettár. Nélkülözhetlen segédkönyv, mely a történelem, természet s egyéb tudományok és művészet köréből lehetőleg minél több érdekes tárgyat és egyéniséget betűsorozatos rendben megismertet Tiz kötet: A-Zwingli. Ára egy kötetnek 1 ft. Öt kötetbe vaszonba kötve 12 ft.

Uj magyar-francia és francia-magyar szótár. A legjobb kütők szerint szerkesztve. Harmadik tetemesen bővített és javított kiadás. Két kötet. 1865. Ára füzve 3 ft. 20 kr.
I. kötet: Francia-magyar rész. D'après les meilleurs ouvrages publiés jusqu'à ce jour et spécialement d'après le dictionnaire français de Mole. (27 iv nyolczadrét.) Füzve 1 ft. 60 kr.
II. kötet: Magyar-francia rész. Irta Babos Kálmán. (33 iv 8-r.) Füzve 1 ft. 60 kr.

Gróf Széchenyi István politikai iskolája, saját műveiből összeállítva. Három kötet. N. 8-rét (384, 456, 395 lap.) Ára füzve 7 ft. 50 kr. (Mindegyik kötet 2 ft. 50 kr-ért külön is kapható.)

Salamon Ferencz. Magyarország a török hódítás korában. Nagy 8-rét. (431 lap.) Borítékba füzve 2 ft. 80 kr.

Függelék az ideiglenes törvénykezési szabályokhoz. Az új törvénykezési rendszer behozatala óta kibocsátott szabályrendeleteknek hivatalos felhívás és hiteles adatok nyomán összeállított teljes gyűjteménye. — Első folyam. 1861—1863. Második újonnan átvizsgált kiadás. 8 rétt. (227 lap.) Borítékba füzve 2 ft.
Második folyam. Első füzet. (1864. Január—június. I—XXXII. sz.) 8-rét. (158 lap.) Borítékba füzve 1 ft. 40 kr.
Második folyam. Második füzet. (1864. Julius—szeptemb. XXXIII—LXVII. sz.) 8-rét. (53 lap.) Borítékba füzve 50 kr.
Második folyam. Harmadik füzet. (1864. Oktob.—decemb. XLVIII—LXII. sz.) s az ezen folyamra kiterjedő betűrendes tárgymutató) 8-r. (48 lap.) Füzve 40 kr.

Figyelemztetés a t. cz. vidéki közönség számára, különösen oly helyekre nézve, a hol könyvkereskedés nincs. — Megrendelések a fennhirdetett könyvekre egyenesen a fennevezett kiadó-hivatalhoz intézhetők, a mely a szétküldést pontosan posta-uton eszközölné, és pedig azon esetben, ha a megrendelt könyvek összege legalább 2 főt tesz, bérmentesen. Az illető összeg vagy előre beküldendő a kiadó-hivatalhoz, vagy a könyvek átvételekor a posta-hivatalnak kifizetendő.

Kimerítő árjegyzékek ingyen!

Dr. Weber György. A világtörténet tankönyve.

Tekintettel a műveltségre, irodalomra és vallásra. Toldalékkal: A német és magyar irodalom-történet vázlatban. A tizedik bővített kiadás után I-ső, II-ik III-ik, IV-ik és V-ik füzet. Nagy 8-rét. Egy-egy füzet 40 kr.

Dr. Konek Sándor. Az ausztriai birodalom, jelesen a magyar korona országainak statisztikai kézikönyve. Első, második és harmadik füzet. A teljes munkának ára 5 ft.

Fiedler Ignác. A telekkönyvi törvény gyakorlati alkalmazása. A telekkönyvi törvény mindazon részeivel, melyek a feleket érdeklik, okirati s kérényi mintákkal és példákkal felvilágosítva, és azon rendeletekkel is, melyeknek közvetve a telekkönyvi ügyekre befolyásuk van. A felek és ügykötők használatára. 1865. (XXIV. és 274 lap. Nagy 8-rét.) Füzve 2 ft.

Mezei gazda népszerű vezérkönyve, a mostani viszonyokhoz alkalmazva, Földbirtokosok, gazdatisztek és földművesek használatára, de kiváltképen a magyar földművelő nép számára; különös figyelembevételével annak, miképen lehet és kell a gazdaságot czélszerűen rendezni, lehető legjövendelműbb fökra emelni és csinósítani. Több gyakorlati földművelők és gazdatisztek közremunkálásával Galgóczi Károly által írott harmadik kiadás után negyedik kiadásban javította és bővítette Reischer Endre. 1865. (21 iv 8-rét.) Ára füzve 80 kr.

Robinson Crusoe élete és kalandjai. Angol után átdolgozva. 114 képpel. 2-ik kiadás. Ára füzve 50 kr. Diskótésben 1 ft.

Machik József. Irálytan. Különös tekintettel a műgyegetemi, kereskedelmi s reáitanodai ifjúság, nemkülönben gyakorlati kereskedők szakszámára. A legtekintélyesebb bel- s külföldi munkák nyomán. I. füzet: Általános s különös rész. (208 lap 8-rét.) Füzve 60 kr.
II. füzet: Kereskedelmi irály. 1865. (336 lap 8-rét.) Füzve 1 ft.

Paczig G. C. Korunk igényei szerinti gyakorlati mezőgazdatiszt. Együtt czél szerű és tanulaságos kézi-könyv a földbirtokosok, bérnökök, mezőgazdaság-intézők, kezdő-gazdák s tanoncok, szóval mindazok számára, kiket érdekel a gyakorlati mező-gazdaság, az átodik kiadás nyomán használt viszonyaihoz alkalmazva, átdolgozta Reischer Endre, volt helyi gazdasági tanintézetbeli vegtan, gazdaszat-, műtan- és számvitelnek tanára. Nagy 8-r. (437 l.) Borítékba füzve ára 2 ft. 60 kr.

Magyar gazdasszony teendői a közeletben, házbán és konyhabán. Kézi-segédkönyv nők és hajadonok számára Irta Medve Imre. (N. 8-rét. 500 lap.) Füzve 2 ft.

Galgóczi Károly. Kertészet kézikönyve. Tüzetes utasítás a konyhakertészet, virágnevelés és gyümölcs-onyesztés körében. Második kiadás. 8-rét. (284 lap.) Ára 80 kr.

Tarkányi Béla. Hajadonok őrangyala. Katolikus imakönyv. Tizenhatadrét. Nyomató papíron két képpel vaszonba kötve 1 ft.
Velinpapíron öt képpel bőrbé kötve, aranyvágással 2 ft. 50 kr. Diskótésben 5 ft.

Zschokke Henrik után Áhitat órái. Kiválogatva és fordítva Szász tag által. Két kötet. 8-rét. (348, 441 lap.) Borítékba füzve 2 ft. 50 kr.
Velinpapíron, diskótésben 5 ft.

A magyar ember könyvtára, Pakh Albert, a Vasárnapi Ujság szerkesztője felügyelete alatt. 100 iv 8-rét. Nagy kötet 2 ft. Postán bérmentesen külvire 2 ft. 50 kr.

Horváth Mihály. A magyarok története rövid előadásban. Harmadik javított kiadás. 8-rét. (686 lap.) Ára füzve 2 ft. 50 kr. Vaszonba kötve 3 ft.

Ollendorff H. G. eredeti angol nyelvtani új tanrende, melyet követve, néhány hónap alatt lehet olvasni, írni és beszélni tanulni. A magyar tanulók használatára átdolgozta Egan James. Füzve 1 ft. 50 kr.

Schwiedland Frigyes. Francia nyelvtan. (364 lap, 8-rét.) Füzve 1 ft. 50 kr.

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatala.

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatott saját nyomdájában Pesten, 1865 (egyetem-utca 4-ik szám alatt).

10-ik szám.

Tizenkettedik évfolyam.

Pest, márczius 5-én 1865.

Előfizetési feltételek 1865-dik évre: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft. Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok iránt. 1863. november 1-től kezdve: Egy, négyezer hasábozt peit sor ára, vagy annak helye egyszerű iktatásnál 10 krba; háromsor- vagy többeszi iktatásnál csak 7 krba számítatik. — Külföldre nézve kiadó-hivatalunk számára hirdetésményeket előad, Hamburg és Altonában: Haasenatín és Vogler. — M. Frankfurtban: Otto Mollien és Jaeger könyvkereskedés; Bécsben: Oppelik Alajos. — és Pesten: a kertész-gazdasági ügynökké is. József, 14. sz. a. Bélyeg-díj, külön minden iktatás után 30 ukr.

Kunszt József, kalocsai érsek.

A magyarországi r. katolikus főpapság tagjai között, kiknek arczképeit lapunk egyes folyamaiban már legnagyobb részben közöltük, az első rangok egyikét foglalja el a kalocsai érsek, Kunszt József ő excija.

Nem közölhetvén ezuttal a köztiszteletben álló egyháznagy teljes életrajzát, azon érdemeinek elősorolását is mellőzzük, melyeket hosszú egyházi pályája alatt szorosan az egyházi ügyek terén szerzett. Leginkább azon nemes tetteire szorítokunk, melyek jótékony hatását a közművelődés és nevelés ügye érezte.

S e részben Kunszt József érseket az érdem koszoruja a legméltóbban megilleti. Mióta ő ül a kalocsai érseki székbén, azóta e dus jövedelmi egyházi méltóságnak elhanyagolt anyagi viszonyai nem csak teljesen rendezve vannak, hanem a jövedelem nagy része oly czélokra is szolgál, melyek egy szellemi érdekeket ápoló egyházi fejedelem magas állásához s méltóságához teljesen illők, s a jótékony adományszó vallásos és hazafias buzgalomról s áldozatkészségéről tesznek örvendetes tanúságot.

Még friss emlékezetünkben van, hogy midőn néhány évvel ezelőtt a tud. Akademia házára és tőkájére az adakozás megindult, Kunszt József kalocsai érsek volt a legelsőek egyike, a ki 10,000 ftnyi összeggel nyitotta meg az akadozások sorát, s tudjuk azt is, hogy nevével majd minden nevezetesebb irodalmi, művészeti vagy jótékonyági hazai vállalatnál a pártfogók és gyámoltók sorában találkozunk.

Azonban Kunszt József alkotó kezét s áldozatkészségét leginkább azon két nagyszerű alapítványra fogja hirdetni, melyet Kalocsa városában a hazai nevelés érdekében létrehozott. Az egyik az új nőnevelde, a másik a főgymnasium Kalocsán. *) A leánynevelde megalapítása által az érsek a dunabalti vidék egy nagy hiányát pó-

tolta. E czélból már előre több magyar hölgyet saját költségén a nevelői pályára képeztetett idegen zárdákban, a „Mi asszonyunkról“ czimzett iskolánéknak felügyelete alatt. 1858-ban Kalocsán egy zárdáépület építését kezdette meg s a csinos, kényelmes épületben 1860 őszével a nőnevelde meg is nyílt s azóta a legjobb sikerrel folytatják benne a magyar iskolánéknak a fiatal női nemzedék nevelését.

Az új nőnevelde épület, mely egyszerű ugyan, de jó izléssel épült, és téres, Kalocsa városának nem csak díszére szolgál, de a

nyí alapítványi összeget is rendelt. A nőnevelde 70 növendékre van számítva. E mellett a nagyszerű épület alsó osztályába helyezte az alapító érsek a városi leányiskolát is, melyet mintegy 300 növendékélny vesz igénybe.

Másik nagyszerű áldozata Kunszt József érseknek a nevelés terén, a kalocsai főgymnasium s a vele kapcsolatban levő táp- és nevelő-intézet volt. Kalocsán ugyan már a régiebb idők óta állott fenn egy gymnasium, (hozzá való gyarló épülettel), azonban ez az idők folytán ugy megapadt, hogy az 1850. évi tanrendszer-változás folytán csupán négy osztályu algymnáziummá szűlyed.

Az egész kalocsai vidék mélyen érezte egy teljes gymnasium szükségét. Kunszt József érsek é téren is az érdem, hogy a hiányon bőkezűen segített s most már egy 8 osztályu főgymnázium s egy jól felszerelt konviktus fogadja magába Kalocsán a tanuló ifjúságot. A gymnasium nagyszerű új épülete csaknem egészen ujra épült s a régieből csak igen csekély rész használhatótt fel. Hozzá van építve egy igen díszes új templom is. Mind-ezekre, s a gymnasiummal összeköttetésben levő konviktusra Kunszt József 200,000 ftnyi alapítványt tett. Csak így lett lehetséges, hogy a gymnasiumban egy tanuló egész évre nem fizet többet tandíj fejében, mint 5 fót, s a konviktusban egy növendék ellátása nem kerül többé, mint összesen 150 forintba. Azonlan oly nagy számmal is jelentkeztek a növendékek, hogy az eredetileg csak 20 tanulóra tervezett konviktus nagyobbitása szükségessé vált.

A gymnasium építése 1860. év tavaszától októberig be lön fejezve, s 1342 ölnyi tért foglal el a templommal együtt, mely egyszerű góth stylben van építve. Az épület magában foglal 8 tan- és 7 más nagy termet s 37 szobát, a szükséges mellék helyiségekkel.

Mind a gymnasium, mind a nőnevelde

*) A két szép épület rajzát s leírását lásd V. U. 1861. 7. és 1861. 27. számában.

A Vasárnapi Ujság 1865. évi folyamából teljes számú példányok folyvást kaphatók.